

Kommunledningskontoret

Datum:
2025-01-22Diarienummer:
KSN-2025-00024Handläggare:
Sara-Carin Öhman

Anmälningssärenden till kommunfullmäktige 27 januari 2025

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. **att** lägga förteckningen över anmälningssärenden till protokollet.

Anmälningssärenden

- Rapportering av ej verkställda myndighetsbeslut andra kvartalet 2024, socialnämnden
- Folkomröstningsresultatens omhändertagande i revideringen av översiktsplanen
- Erfarenhetsrapport över den kommunala folkomröstningen 2024
- Styrelseprotokoll Svenska kommunförsäkrings AB 20 december 2024

Socialnämnden**Kommunfullmäktige**

Handläggare:

Sandra Sonnermyr Hovi

Rapportering av ej verkställda myndighetsbeslut enligt socialtjänstlagen, kvartal 2 - 2024

Kommuner har jämlikt 16 kap 6 f- h §§ SoL skyldighet att rapportera beslut om bistånd enligt 4 kap 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader eller där avbrott i verkställigheten överstiger tre månader till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige.

Ansvarig nämnd ska kvartalsvis rapportera till kommunfullmäktige antalet gynnande beslut enligt SoL som inte verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. I rapporten ska anges vilka typer av bistånd besluten avser och hur lång tid som förflutit från dagen för respektive beslut. Uppgifterna i rapporten ska vara oidentifierade och inte kunna härledas till enskild person. Det ska dock framgå hur stor del av besluten som gäller kvinnor respektive män.

Rapportering till IVO sker kvartalsvis och föreliggande rapport avser kvartal 2 2024.

Socialnämnden

Hanna Victoria Mörck
OrdförandeLotta von Wowern
Nämndsekreterare

Socialförvaltningen

Socialnämnden

Handläggare:

Sandra Sonnermyr Hovi

Sammanställning av rapporterade ej verkställda beslut avseende andra kvartalet 2024

Totalt antal rapporterade beslut

Kön	Kvartal 3 2023	Kvartal 4 2023	Kvartal 1 2024	Kvartal 2 2024
Pojkar/män	6	9	16	18
Flickor/kvinnor	5	7	12	16
Summa	11	16	28	34

Typ av insats som rapporterats

Intensiv hemmabaserad familjebehandling (IHF)	1
Familjebehandling	6
Kontaktfamilj	10
Kontaktperson, barn och ungdom	8
Ungdomscoach	2
Behandlingshem (HVB)	1
Bostad vuxen	6
Summa	34

Antal av de rapporterade besluten som har verkställts eller avslutats utan verkställighet sedan föregående rapport

	Barn och ungdom	Vuxen	Summa
Verkställda	6	2	8
Avslutade	3	1	4
Summa	9	3	12

Orsak till att beslutet ej verkställts

	Barn och ungdom	Vuxen	Summa
Personalrelaterade skäl/rekryteringsproblem	12	0	13
Saknar plats	2	6	8
Har specifika önskemål	3	0	3
Tackat nej	2	0	2
Ny utredning pågår	1	0	1
Otydlighet eller brister i den egna organisationen	2	0	2
Medverkar ej i verkställighet	2	0	2
Annat	4	0	3
Summa	28	6	34

Socialförvaltningen**Socialnämnden**

Handläggare:
Sandra Sonnermyr Hovi

Tid som beslut ej varit verkställt, andra kvartalet 2024

	Beslutsdatum	Insats	Skäl	Månader ej verkställt (vid tidpunkt för rapportering)	Verkställighets datum	Avslut utan verkställighet	Kön
1	2022-11-11	Kontaktfamilj	Personalrelaterade	14,3	2024-01-15		Pojke
2	2023-06-02	Kontaktfamilj	Personalrelaterade	14,7			Pojke
3	2023-07-11	IHF	Annat	11	2024-06-11		Pojke
4	2023-09-08	Familjebehandling	Otydlighet eller brister i den egna organisationen	4,6	2024-01-25		Pojke
5	2023-09-11	Familjebehandling	Saknar plats	0,8	2023-10-04		Flicka
6	2023-11-23	Kontaktfamilj	Personalrelaterade	9,1			Flicka
7	2023-12-29	Kontaktperson	Personalrelaterade	3,9			Flicka
8	2023-12-07	Ungdomscoach	Tackat nej	4,7			Pojke
9	2023-07-14	Kontaktfamilj	Specifika önskemål	10,3			Pojke
10	2023-07-03	Kontaktfamilj	Personalrelaterade	14,1			Pojke
11	2023-07-03	Kontaktfamilj	Personalrelaterade	14,1			Pojke
12	2023-10-30	Kontaktfamilj	Specifika önskemål	6,8			Flicka
13	2023-10-30	Kontaktfamilj	Specifika önskemål	6,8			Flicka
14	2023-11-21	Behandlingshem	Tackat nej	5,5		2024-05-08	Pojke
15	2023-12-04	Ungdomscoach	Saknar plats	8,9			Pojke
16	2024-02-28	Kontaktfamilj	Personalrelaterade	5,6			Flicka
17	2024-05-17	Ungdomscoach	Personalrelaterade	3			Pojke
18	2024-02-29	Familjebehandling	Otydlighet eller brister i den egna organisationen	5,7	2024-08-19		Flicka
19	2024-02-20	Kontaktperson	Personalrelaterade	6,2			Flicka
20	2024-03-28	Familjebehandling	Medverkar ej	4,9			Flicka
21	2024-03-28	Familjebehandling	Medverkar ej	4,9			Flicka
22	2024-03-26	Familjebehandling	Annat	5			Pojke
23	2024-01-23	Kontaktperson	Personalrelaterade	7,1			Pojke
24	2024-03-06	Kontaktperson	Personalrelaterade	5,8			Flicka
25	2024-02-22	Kontaktperson	Ny utredning pågår	6,3			Flicka
26	2024-03-14	Kontaktfamilj	Personalrelaterade	3,7	2024-07-02		Flicka
27	2023-10-09	Kontaktperson	Annat	5,5		2024-03-25	Flicka
28	2024-01-15	Kontaktperson	Annat	5		2024-06-15	Pojke
29	2023-12-21	Bostad vuxen	Saknar plats	3,4	2024-04-01		Man
30	2023-12-27	Bostad vuxen	Saknar plats	3,2	2024-04-01		Kvinna
31	2023-11-10	Bostad vuxen	Saknar plats	1,3		2023-12-20	Man
32	2024-02-23	Bostad vuxen	Saknar plats	4,2			Man
33	2024-03-04	Bostad vuxen	Saknar plats	3,9			Man
34	2024-02-07	Bostad vuxen	Saknar plats	4,8			Kvinna

§ 314

Folkomröstningsresultatens omhändertagande i revideringen av översiktsplanen

KSN-2021-00190

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** använda resultatet av folkomröstningen som ett underlag i revideringen av kommunens översiktsplan, enligt föredragningen

Sammanfattning

Gällande direktiv för revidering av översiktsplanen beslutades av kommunstyrelsen 16 juni 2021 § 173, samt (tilläggsdirektiv) 14 juni 2023 § 139.

Kommunfullmäktige beslutade 9 oktober 2023 § 171 att hålla en folkomröstning som ett led i revideringen av kommunens översiktsplan, i samband med Europaparlamentsvalet den 9 juni 2024. Frågan som ställdes var följande:

”Ska Uppsala kommun i översiktsplanen lätta på bebyggelseutvecklingen i Uppsala stad genom att planera för fler bostäder i tätorterna längs tågspåren Ostkustbanan (Storvreta, Vattholma och Skyttorp) och Dalabanan (Vänge och Järlåsa)?”

I folkomröstningen var valdeltagandet 50,9 procent. 43,2 procent röstade ja, 14,1 procent röstade nej och 42,7 procent röstade blankt.

Folkomröstningen ska ses som en del i den breda och inkluderande process som pågår enligt direktiven för översiktsplanarbetet. Folkomröstningsresultaten ger legitimitet för att i enlighet med tilläggsdirektivet bedriva revideringsarbetet med bland annat inriktningen att ”Översiktsplanen ska visa på prioriteringar av utvecklingsområden på landsbygden, med särskilt fokus på ortsutveckling utmed Ostkustbanan, Dalabanan och Aroslänken, på kort och lång sikt”.

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2024-12-03

Beslutsunderlag

- Skrivelse daterad 2024-11-06
- Bilaga 1, Valnämnden 14 juni 2024 § 49, fastställande av resultat efter kommunal folkomröstning 9 juni 2024
- Bilaga 2, Kommunstyrelsen 14 juni 2023 § 139, tilläggsdirektiv för revidering av översiktsplanen
- Bilaga 3, Kommunstyrelsen 16 juni 2021 § 173, direktiv för revidering av översiktsplanen

Yrkanden

Therez Almerfors (M), Ehsan Nasari (C) och Jonas Segersam (KD) yrkar avslag till föreliggande förslag.

Stefan Hanna (UP) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Reservationer

Therez Almerfors (M), Ehsan Nasari (C) och Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet.

Särskilda yttranden

Stefan Hanna (UP) lämnar följande särskilda yttrande:

Utvecklingspartiet demokraterna, UP, konstaterar att resultatet av folkomröstningen blev entydigt. En stor andel av Uppsalas invånare vill ha en varsammare utbyggnad av stadens stadsdelar och vill samtidigt stärka orterna Storvreta, Vattholma, Skyttorp, Vänge och Järlåsa. Det är väldigt viktigt att detta valresultat beaktas när översiktsplanen revideras. Det är också bra att det tydliga valresultatet inkluderas som en tydlig del i allt arbete som pågår för att efter valet 2026 fastställa en ny Översiktsplan för Uppsala kommun.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens ordförande
Kommunstyrelsen

Datum:
2024-11-06

Diarienummer:
KSN-2021-00190

Folkomröstningsresultatens omhändertagande i revideringen av översiktsplanen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** använda resultatet av folkomröstningen som ett underlag i revideringen av kommunens översiktsplan, enligt föredragningen

Ärendet

Gällande direktiv för revidering av översiktsplanen beslutades av kommunstyrelsen 16 juni 2021 § 173, samt (tilläggsdirektiv) 14 juni 2023 § 139.

Kommunfullmäktige beslutade 9 oktober 2023 § 171 att hålla en folkomröstning som ett led i revideringen av kommunens översiktsplan, i samband med Europaparlamentsvalet den 9 juni 2024. Frågan som ställdes var följande:

”Ska Uppsala kommun i översiktsplanen lätta på bebyggelseutvecklingen i Uppsala stad genom att planera för fler bostäder i tätorterna längs tågspåren Ostkustbanan (Storvreta, Vattholma och Skyttorp) och Dalabanan (Vänge och Järlåsa)?”

I folkomröstningen var valdeltagandet 50,9 procent. 43,2 procent röstade ja, 14,1 procent röstade nej och 42,7 procent röstade blankt.

Folkomröstningen ska ses som en del i den breda och inkluderande process som pågår enligt direktiven för översiktsplanarbetet. Folkomröstningsresultaten ger legitimitet för att i enlighet med tilläggsdirektivet bedriva revideringsarbetet med bland annat inriktningen att ”Översiktsplanen ska visa på prioriteringar av utvecklingsområden på landsbygden, med särskilt fokus på ortsutveckling utmed Ostkustbanan, Dalabanan och Arosälänken, på kort och lång sikt”.

Föredragning

Folkomröstningen gav inte entydiga resultat, men visar totalt sett på ett visst intresse för en utveckling av orterna längs Dalabanan och Ostkustbanan. Resultaten för de skilda valdistrikten där respektive ort ingår är än mindre entydigt, där ja-rösterna varierar mellan 29,7 procent (Vattholma) och 58,2 procent (Järlåsa).

Den stora andelen blanka röster kan tolkas på skilda sätt, men i strikt mening innebär det att 42,7 procent av de som röstat valde att inte ta ställning i folkomröstningsfrågan.

Trots det förhållandevis låga valdeltagandet och den stora andelen blankröster bedöms resultaten styrka inriktningen som givits i tilläggsdirektivet att "Översiktsplanen ska visa på prioriteringar av utvecklingsområden på landsbygden, med särskilt fokus på ortsutveckling utmed Ostkustbanan, Dalabanan och Aroslänken, på kort och lång sikt".

Direktivet anger också att "en serie dialoger om samhällsbyggande, lokala utvecklingsmöjligheter och tematiska sakfrågor ska föregå den formella översiktsplaneprocessen". Vidare ska "delgeografiska fördjupningsstudier med utvecklingsförutsättningar tas fram för relevanta tätorter och stadsdelar innehållande lokala behov och möjligheter. Genomförda lokala dialoger används som underlag. Studierna redovisas löpande för att fungera som kunskaps- och planeringsunderlag inom samhällsbyggandet och används i framtagandet av utvecklingsinriktningar i översiktsplanen".

Det innebär att utredningarna i översiktsplanearbetet ska fördjupat redovisa förutsättningarna för bebyggelseutveckling i de aktuella orterna. Det blir sedan del i ett beslutsunderlag som redovisar möjliga inriktningar för bebyggelseutvecklingen för hela kommunen. Ett förslag till översiktsplan ska tas fram för samråd under 2026.

Fördjupningsstudier pågår för orterna längs ostkustbanan och påbörjas 2025 för orter längs dalabanan. En serie lokala dialoger pågår och planeras med boende och verksamma.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet innebär inga ekonomiska konsekvenser

Beslutsunderlag

- Skrivelse daterad 2024-11-06
- Bilaga 1, Valnämnden 14 juni 2024 § 49, fastställande av resultat efter kommunal folkomröstning 9 juni 2024
- Bilaga 2, Kommunstyrelsen 14 juni 2023 § 139, tilläggsdirektiv för revidering av översiktsplanen
- Bilaga 3, Kommunstyrelsen 16 juni 2021 § 173, direktiv för revidering av översiktsplanen

Erik Pelling
Kommunstyrelsens
ordförande

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

Valnämndens protokoll tisdagen den 11 juni och den 14 juni 2024

Plats och tid

Ekonomikum sal B153, och Stadshuset, KF-salen, 11 juni klockan 8.00–14 juni klockan 10.30,
ajournering 11 juni klockan 8.10–14 juni kl. 10.00.

Paragrafer

46–50

Justering

Uppsala kommun använder sig av en avancerad elektronisk underskrift för justering av beslutsprotokoll. Denna återfinns på en separat sida sist i protokollet.

Protokollförare

Josefin Lindström, nämndsekreterare

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

Närvarande

Beslutande

Ulrik Wärnsberg (S), ordförande
Hossein Aminaey (S)
Jan Höglund (V) §§ 46–48
Jan Öman (M)
Linus Karlén (C) §§ 49–50
Bonny Trolle (SD) §§ 46–48
Abbas Al-Janabi (S), tjänstgörande ersättare
Jashim Uddin (S), tjänstgörande ersättare
Johan Rendel (M), tjänstgörande ersättare
Thea Andersson (L) §§ 49–50

Övriga närvarande

Åsa Nilsson Bjervner, kanslichef §§ 49–50
Annette Öqvist, valsamordnare
Josefin Lindström, nämndsekreterare

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

§ 46

Val av justerare samt justeringsdag

Beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** utse Jan Öman (M) att tillsammans med ordföranden justera dagens protokoll den 14 juni 2024.

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

§ 47

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** fastställa utsänd föredragningslista.

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

§ 48

Inledning av sluträkning av röster efter kommunal folkomröstning den 9 juni 2024

Valnämnden inleder sluträkningen av den kommunala folkomröstningen. Ledamöter och ersättare i valnämnden, tjänstepersoner från valkansliet samt rösträknare kontrollräknar rösterna och granskar de ogiltiga rösterna.

§ 49

Avslutning av sluträkning och fastställande av resultat efter kommunal folkomröstning den 9 juni 2024

VLN-2024-00038

Beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** fastställa resultatet i den kommunala folkomröstningen den 9 juni 2024 enligt bilaga 1,
2. **att** anmäla beslutet till kommunfullmäktige, samt
3. **att** justera beslutet omedelbart.

Sammanfattning

Valnämnden har kontrollräknat avgivna röster i kommunal folkomröstning den 9 juni 2024.

Antal röstberättigade: 194 517

Totalt avgivna röster: 98 926

Antal ja-röster: 42 639

Antal nej-röster: 13 938

Antal blank-röster: 42 133

Ogiltiga röster: 216

Valdeltagande: 50,9 %

Andel ja-röster: 43,2 %

Andel nej-röster: 14,1 %

Andel blank-röster: 42,7 %

Valnämnden
Protokoll

Datum:
2024-06-11

Yrkanden

Ulrik Wärensberg (S) yrkar att nämnden fastställer resultatet i den kommunala folkomröstningen den 9 juni 2024 enligt bilaga 1, att beslutet anmäls till kommunfullmäktige samt att beslutet justeras omedelbart.

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden bifaller liggande förslag.

Beslutsunderlag

- Bilaga 1, Resultat efter valnämndens sluträkning 11–14 juni 2024

Valnämnden
ProtokollDatum:
2024-06-11

§ 50

Delegationsbeslut

VLN-2024-00001

Beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** lägga förteckning över delegationsbeslut anmälda vid sammanträdet till protokollet.

Sammanfattning

Till nämnden anmäls delegationsbeslut enligt förteckningen nedan:

- Delegationsförteckning valnämnden 2024-04-16–2024-06-09
- Ordförandebeslut 31 maj 2024, Revidering av öppettid för röstningslokal vid valet till Europaparlamentet och folkomröstning 2024
- Ordförandebeslut 9 juni 2024, Förordnande av röstmottagare i val till Europaparlamentet och folkomröstning 2024

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden bifaller liggande förslag.

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
38000	Uppsamlingsdistrikt	1 812	533	1 199	21			
3800001	Fjärdingen - Vasaparken	206	81	392	0	679	1 123	60,5%
3800002	Fjärdingen - Sankt Johannes	278	117	381	3	779	1 353	57,6%
3800003	Fjärdingen - Odinslund	226	84	323	2	635	1 053	60,3%
3800004	Luthagen östra	192	80	320	0	592	1 092	54,2%
3800005	Fjärdingen - Orphei drängars plats	223	69	327	1	620	1 105	56,1%
3800006	Centrum- Linnéträdgården- Mikaelsplan	336	93	377	4	810	1 524	53,1%
3800008	Centrum - Stora torget	182	70	226	4	482	981	49,1%
3800009	Centrum södra	202	72	289	1	564	1 082	52,1%
3800010	Centrum - Samariterhemmet	277	90	268	0	635	1 218	52,1%
3800011	Höganäs västra	268	87	305	2	662	1 222	54,2%
3800012	Centrum - Höganäs - Kvarnen	230	87	293	3	613	1 147	53,4%
3800013	Fålhagen - Östra Station	305	101	330	0	736	1 285	57,3%
3800014	Kungsängen centrala	256	81	353	0	690	1 140	60,5%
3800015	Kungsängen södra	306	121	347	1	775	1 455	53,3%
3800016	Kungsängen - Hovstallängen	295	84	323	1	703	1 348	52,2%
3800017	Kungsängen västra	309	105	483	1	898	1 454	61,8%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800018	Kungsängen nordöstra	294	103	296	3	696	1 721	40,4%
3800042	Svartbäcken nedre	397	123	400	1	921	1 678	54,9%
3800043	Svartbäcken - Fyrishov	283	64	225	0	572	989	57,8%
3800044	Tuna backar - Östra Tuna backar	222	91	224	1	538	1 110	48,5%
3800045	Bärby hage - Tunaberg	444	120	498	0	1 062	1 772	59,9%
3800048	Svartbäcken norra	433	116	515	1	1 065	1 865	57,1%
3800049	Kapellgårdet - Tornet	317	108	374	2	801	1 445	55,4%
3800050	Kapellgårdet norra	429	125	355	0	909	1 905	47,7%
3800051	Kapellgårdet - Djäknegatan	261	101	193	2	557	1 226	45,4%
3800052	Kapellgårdet - Väktargatan	253	85	241	0	579	1 187	48,8%
3800053	Kapellgårdet - Kantorsgatan	278	106	304	2	690	1 781	38,7%
3800055	Höganäs östra	285	106	283	1	675	1 257	53,7%
3800056	Kvarngärdet södra	215	57	133	2	407	1 378	29,5%
3800057	Kvarngärdet norra	238	82	209	3	532	1 737	30,6%
3800058	Gränby södra	287	95	211	3	596	1 574	37,9%
3800059	Gränby norra - Brillinge	241	84	189	2	516	1 664	31,0%
3800060	Gränby sydvästra	253	49	83	0	385	1 792	21,5%
3800061	Gränby nordvästra	208	59	113	5	385	1 649	23,3%
3800063	Löten östra	243	64	167	7	481	1 279	37,6%
3800064	Löten norra	200	60	89	2	351	1 239	28,3%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800065	Löten västra	304	78	242	0	624	1 376	45,3%
3800066	Nyby gård	143	46	129	0	318	888	35,8%
3800067	Gamla Uppsala - Yrsaparken	197	52	258	3	510	1 023	49,9%
3800068	Nyby södra	217	68	207	0	492	1 089	45,2%
3800069	Nyby norra	313	66	214	0	593	1 774	33,4%
3800070	Gamla Uppsala	337	129	339	2	807	1 483	54,4%
3800091	Luthagen norra	255	86	293	0	634	1 125	56,4%
3800092	Luthagen centrala	298	94	358	1	751	1 230	61,1%
3800093	Studentstaden - Observatoriet	248	92	298	1	639	1 257	50,8%
3800094	Studentstaden - Rackarberget	227	100	268	1	596	1 134	52,6%
3800095	Studentstaden - Studentvägen	295	125	311	2	733	1 617	45,3%
3800096	Luthagen sydvästra	298	85	294	0	677	1 189	56,9%
3800097	Luthagen - Tiundaskolan	368	120	418	1	907	1 347	67,3%
3800098	Rickomberga	289	61	272	0	622	1 124	55,3%
3800100	Luthagen - Seminariet	297	75	274	1	647	1 256	51,5%
3800101	Luthagen - Eriksdal	340	117	431	0	888	1 394	63,7%
3800102	Luthagen - Prästgårdsgatan	359	98	331	3	791	1 314	60,2%
3800103	Husbyborg - Börjetull	360	97	344	0	801	1 528	52,4%
3800104	Luthagen-Mimmi Ekholms plats-Hällby	372	115	322	7	816	1 681	48,5%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800105	Stenhagen norra	332	104	271	2	709	1 500	47,3%
3800106	Stenhagen västra - Kvarnbo	284	74	242	0	600	1 180	50,8%
3800108	Stenhagen södra	259	61	97	1	418	1 397	29,9%
3800131	Fålhagen - S:t Göransplan	304	77	281	2	664	1 210	54,9%
3800132	Fålhagen - Almtuna	271	108	327	0	706	1 278	55,2%
3800133	Fålhagen norra	421	120	430	1	972	1 794	54,2%
3800135	Fålhagen södra - Boländerna	361	117	485	5	968	1 508	64,2%
3800138	Sala backe västra	228	67	228	1	524	1 158	45,3%
3800139	Sala backe - Byggmästaren	236	74	252	1	563	1 167	48,2%
3800140	Sala backe södra	270	79	267	2	618	1 156	53,5%
3800141	Sala backe - Skomakarberget	189	59	107	0	355	870	40,8%
3800142	Sala backe norra	193	89	232	1	515	1 220	42,2%
3800143	Sala backe - Källparken	246	82	149	0	477	1 419	33,6%
3800144	Sala backe - Östra Sala backe	254	80	171	1	506	1 846	27,4%
3800145	Sala backe - Byggmästarparken	344	87	301	1	733	1 663	44,1%
3800146	Årsta norra	199	80	195	2	476	1 226	38,8%
3800147	Årsta centrala	172	42	173	0	387	1 098	35,2%
3800149	Årsta - Körveln	248	74	178	0	500	1 357	36,8%
3800150	Årsta östra	259	90	344	0	693	1 206	57,5%
3800151	Slavsta - Fyrislund	315	69	313	3	700	1 537	45,5%
3800181	Ekeby	255	81	207	3	546	1 039	52,6%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800182	Berthåga - Flogsta Flogstavallen	315	101	463	2	881	1 581	55,7%
3800183	Flogsta södra - Ekeby södra	347	101	344	4	796	1 145	69,5%
3800184	Flogsta - Sernanders väg	159	45	118	2	324	1 453	22,3%
3800186	Flogsta västra	267	106	228	2	603	1 302	46,3%
3800187	Kåbo östra	303	114	303	1	721	1 459	49,4%
3800188	Kåbo västra - Kungsgärdet	291	94	462	2	849	1 314	64,6%
3800190	Eriksberg - Sommarro	355	110	343	2	810	1 319	61,4%
3800191	Eriksberg - Västertorg	327	63	224	0	614	1 174	52,3%
3800192	Eriksberg östra	374	107	257	0	738	1 358	54,3%
3800193	Eriksberg - Marmorvägen	260	51	167	5	483	1 220	39,6%
3800195	Norby östra	412	123	503	0	1 038	1 485	69,9%
3800196	Norby västra	529	124	520	0	1 173	1 691	69,4%
3800197	Eriksberg - Håga	380	98	259	1	738	1 230	60,0%
3800221	Kungsängens gård- Vilan-Bergsbrunna	465	108	602	0	1 175	1 718	68,4%
3800222	Nåntuna	498	104	732	5	1 339	1 908	70,2%
3800225	Sävja nordvästra	229	52	212	1	494	1 026	48,1%
3800226	Sävja nordöstra	326	89	233	4	652	1 533	42,5%
3800228	Sävja södra	270	82	144	1	497	1 361	36,5%
3800240	Rosendal östra	263	131	290	3	687	1 641	41,9%
3800241	Rosendal västra	232	101	269	0	602	1 283	46,9%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800242	Rosendal - Siegbahnsparken	420	188	496	1	1 105	2 232	49,5%
3800250	Ultuna - Ulleråker - Polacksbacken	133	66	161	0	360	787	45,7%
3800251	Ulleråker södra	319	89	335	0	743	1 180	63,0%
3800252	Bäcklösa	301	81	177	1	560	1 779	31,5%
3800262	Valsätra norra	433	103	500	5	1 041	1 589	65,5%
3800265	Valsätra - Spinnrocksvägen	161	44	111	0	316	998	31,7%
3800266	Valsätra sydvästra	156	15	40	2	213	1 218	17,5%
3800267	Gamla Gottsunda - Vårdsätra	446	139	518	4	1 107	1 545	71,7%
3800268	Gottsunda norra	218	44	73	1	336	1 281	26,2%
3800269	Gottsunda - Stenhammarsparken	216	39	62	0	317	1 224	25,9%
3800270	Gottsunda Centrum	300	68	109	1	478	1 333	35,9%
3800271	Gottsunda mellersta	205	43	56	2	306	1 204	25,4%
3800272	Gottsunda östra	333	77	157	3	570	1 432	39,8%
3800274	Sunnersta östra	361	80	402	0	843	1 211	69,6%
3800275	Sunnersta norra	219	53	278	2	552	943	58,5%
3800276	Sunnersta mellersta	330	74	430	1	835	1 212	68,9%
3800277	Sunnersta södra	304	72	393	0	769	1 097	70,1%
3800301	Västra Björklinge	255	93	288	0	636	1 337	47,6%
3800302	Östra Björklinge	279	86	266	0	631	1 278	49,4%
3800303	Björklinge glesbygd	220	81	200	1	502	1 103	45,5%
3800304	Viksta	134	47	81	0	262	587	44,6%
3800321	Storvreta - Lyckebo	238	166	207	1	612	1 182	51,8%
3800322	Gamla Storvreta	153	117	182	1	453	806	56,2%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800323	Norra Störvreta	220	135	259	4	618	1 156	53,5%
3800324	Östra Störvreta	233	204	345	0	782	1 251	62,5%
3800325	Störvretabygden - Fullerö hage	336	157	245	3	741	1 809	41,0%
3800326	Vattholma	212	302	201	1	716	1 224	58,5%
3800327	Skyttorp - Tensta	358	147	162	0	667	1 463	45,6%
3800341	Börje	161	68	241	0	470	801	58,7%
3800342	Lövstalöt	320	102	343	1	766	1 528	50,1%
3800343	Jumkil - Åkerby	209	64	225	0	498	1 027	48,5%
3800344	Bälinge västra tätort	262	79	301	0	642	1 198	53,6%
3800345	Bälinge glesbygd och östra tätort	186	69	253	0	508	900	56,4%
3800346	Skuttunge	179	44	170	1	394	758	52,0%
3800347	Åkerlänna	114	30	157	0	301	642	46,9%
3800360	Lindbacken	389	101	262	2	754	1 611	46,8%
3800361	Vaksala - Jälla - Skölsta	281	104	286	3	674	1 459	46,2%
3800362	Södra Rasbobygden	170	69	197	0	436	890	49,0%
3800363	Gåvsta	191	63	205	0	459	989	46,4%
3800364	Rasbokil	116	61	122	0	299	642	46,6%
3800365	Stavby	129	48	170	1	348	666	52,3%
3800366	Tuna	130	52	181	1	364	802	45,4%
3800381	Danmark	189	58	230	0	477	865	55,1%
3800382	Gunsta tätort	199	84	269	1	553	1 078	51,3%
3800383	Funbo - Marielund	264	91	333	1	689	1 204	57,2%
3800384	Länna	145	48	179	1	373	782	47,7%
3800385	Almunge	263	109	268	0	640	1 595	40,1%
3800387	Faringe - Bladåker	61	41	122	0	224	549	40,8%
3800388	Knutby	165	69	199	3	436	1 122	38,9%

Resultat efter valnämndens sluträkning 11-14 juni

Valdistriktsnummer	Valdistriktsnamn	Ja	Nej	Blank	Ogiltig	Valdeltagande	Röstberättigade	Valdeltagande (%)
3800401	Vreta Ytternäs - Bodarna Uppsala Näs	158	55	260	0	473	794	59,6%
3800402	Dalby - Uppsala Näs - Västeråker	268	77	355	0	700	1 317	53,2%
3800403	Balingsta - Ramsta - Hagby	268	73	314	2	657	1 268	51,8%
3800404	Vänge tätort	207	101	177	0	485	946	51,3%
3800405	Vängebygden	231	126	179	0	536	1 028	52,1%
3800406	Åland - Skogstibble	170	94	110	1	375	853	44,0%
3800407	Järlåsa	278	73	127	0	478	1 053	45,4%
	Summa	42 639	13 938	42 133	216	98 926	194 517	50,9%
	Resultatfördelning Ja, Nej, Blankt	43,2%	14,1%	42,7%				

Stadsbyggnadsförvaltningen
Projektdirektiv, mall

Datum:
2021-05-17

Version :
1.2

Dokumentägare:
Avdelningschef strategisk planering

Dokumentredaktör
Programkontoret

Handläggare:

Datum:
2023-05-26

Diarienummer :
KSN-2021-00190

Projekt:
Revidering av översiktsplan
för Uppsala kommun

Version/DokumentID:

Revidering av översiktsplan för Uppsala kommun

Tilläggsdirektiv

Innehåll

Innehåll.....	2
1. Grundläggande information	3
Bakgrund	3
Syfte	3
Projektägare.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
2. Mål.....	3
3. Fokusområden för revideringen.....	3
Tidig dialogprocess, invånardelaktighet samt tidplan.....	4
Utvecklingsinriktningar och geografiska fokusområden.....	4
Allmänna intressen och tematiska fokusområden.....	4
4. Kopplingar till andra projekt och verksamheter.....	5
Planeringsstrategi.....	5
5. Tidplan.....	5
6. Finansiering och ekonomi	5
7. Referenser och bilagor	6
Bilagor.....	6

1. Grundläggande information

Bakgrund

Översiktsplanen är, i enlighet med plan- och bygglagen (PBL), kommunens samlade strategi för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling. Den ska visa hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen ska tillgodoses och hur miljökvalitetsnormer ska följas. Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan.

Den nu gällande översiktsplanen antogs i november 2016. En aktualitetsförklaring godkändes i kommunfullmäktige 2 november 2020 § 458. Översiktsplanen förklarades vara aktuell, men hastigheten och hållbarhetsutmaningarna i samhällsutvecklingen motiverade en revidering. Kommunstyrelsen gav 16 juni 2021 § 173 stadsbyggnadsförvaltningen direktiv om revidering av översiktsplanen. I direktivet anges målinriktningar och geografiska fokusområden samt exempel på tematiska områden för hållbar samhällsutveckling. Direktivet anger att ett antagande ska ske senast september 2024.

Tilläggsdirektivet har utarbetats för att säkerställa en bred och inkluderande process om inriktningen för samhällsbyggandet och översiktsplanen, med bland annat en förlängd tidplan, med antagande i nästa mandatperiod.

Nuvarande översiktsplan med fördjupningar, bedöms stå sig som vägledning för den övergripande utvecklingen av strukturer för bebyggelse, grönt och trafik under mandatperioden. Den ska därför också ligga till grund för revideringsarbetet samtidigt som den kan kompletteras med fördjupande vägledning i separata styrdokument.

Syfte

Tilläggsdirektivets syfte är att öka vägledningen gällande inriktningar, framtagandeprocess samt ange ny tidplan för revideringen. Tilläggsdirektivet ersätter avsnitt 7 (tidplan) och 8 (Ekonomi) samt kompletterar övriga avsnitt.

2. Mål

Nuvarande projektmål i projektdirektivet (KS 20210616 §173) gäller oförändrat.

3. Fokusområden för revideringen

Gällande direktiv för revidering av översiktsplanen beslutades av kommunfullmäktige 16 juni 2021 § 173. Direktivet fortsätter att vägleda arbetet tillsammans med tilläggsdirektivets nedanstående punkter.

Ny tidplan, dialogprocess, invånardelaktighet

1. Ny tidplan med formell process och antagande första halvan av nästa mandatperiod möjliggör för omfattande dialogprocesser och hög grad av delaktighet av invånare.
2. En serie dialoger om samhällsbyggande, lokala utvecklingsmöjligheter samt tematiska sakfrågor ska föregå den formella översiktsplaneprocessen. Dialogerna ska involvera invånare, organisationer och politiska partier och ge ett underlag till lokala och tematiska strategier i den översiktliga planeringen. Dialogerna koncentreras huvudsakligen till åren 2023-24. Under den formella processen sker dialoger under samråds- och granskningsskedena, samt därutöver efter behov.
3. Under perioden 2023-2025 ska resultat från såväl dialoger som delgeografiska och tematiska fördjupningsstudier behandlas i politiska forum, med syfte att underbygga kunskap och att nå överenskommelser.

Utvecklingsinriktningar och geografiska fokusområden

4. Översiktsplanen ska utgå från den prognosticerade befolkningsutvecklingen, med beredskap för såväl en lägre som en högre utvecklingstakt.
5. Översiktsplanen ska visa på prioriteringar av utvecklingsområden på landsbygden, med särskilt fokus på ortsutveckling utmed Ostkustbanan, Dalabanan och Aroslänken, på kort och lång sikt.
6. Översiktsplanen ska vägleda hur samhällsutveckling kan ske på landsbygden där det inte finns förutsättningar att tillskapa konventionell kommunal VA-infrastruktur.
7. Innerstadsstrategin ska uppdateras. Den ska värna stadens historiska kärna, främja stadsliv och tillgänglighet. Även innerstadsstrategin ska utarbetas med en grund i dialoger och inflytande från innerstadens aktörer.
8. Delgeografiska fördjupningsstudier med utvecklingsförutsättningar tas fram för relevanta tätorter och stadsdelar innehållande lokala behov och möjligheter. Genomförda lokala dialoger används som underlag. Studierna redovisas löpande för att fungera som kunskaps- och planeringsunderlag inom samhällsbyggandet och används i framtagandet av utvecklingsinriktningar i översiktsplanen.

Allmänna intressen och tematiska fokusområden

9. Översiktsplanen ska säkerställa en hög effektivitet i markanvändningen på ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart sätt.
10. Översiktsplanens inriktning för bebyggelseutvecklingen ska vara en hög grad av blandad bebyggelse och upplåtelseformer, ända ner till kvartersnivå.

11. En trafikplan och en grön-/blåstrukturplan tas fram som separata styrdokument under innevarande mandatperiod. Avsikten är att fördjupa översiktsplanens vägledning, med stöd i underlagsstudier som redan finns framtagna eller är på gång. Detta föder i sin tur utformningen av den kommande översiktsplanen. Trafikplanen ska bland annat innefatta ett huvudgatunät för staden och en plan (gemensamt med regionen) för hela kollektivtrafiksystemet. Grönstrukturplanen väger ihop sociala värden, biodiversitet, klimatanpassning och övriga ekosystemtjänster.
12. Andra tematiska studier kan också behöva ge avtryck i separata styrdokument under mandatperioden, beroende på karaktär och behov av styrning. Som tänkbara exempel kan nämnas lokalisering och karaktär på verksamhetsområden (industrimark), klimatanpassning och solenergi.

4. Kopplingar till andra projekt och verksamheter

Planeringsstrategi

Den förlängda tidplanen innebär att en planeringsstrategi behöver tas fram i enlighet med PBL 3 kap 23 §. En planeringsstrategi ska finnas beslutad senast 24 månader efter ordinarie val. I planeringsstrategin, som ersätter tidigare aktualitetsförklaring, ska kommunen bland annat redogöra för översiktsplanens aktualitet och förändrade planeringsförutsättningar, men också hur kommunen tänker kring fortsatt arbete med översiktsplanering. Direktiv för planeringsstrategi finns som separat ärende (KSN-2023-01011).

5. Tidplan

Ny tidplan för översiktsplanen innebär att fokus under innevarande mandatperiod huvudsakligen ligger på dialoger och att ta fram tematiska och geografiska studier, som i mån av behov kan ge underlag till separata styrdokument. Det syntetiserande arbetet med att ta fram ett samrådsunderlag ligger i slutet av mandatperioden och samrådsbeslut tas först efter valet. Efter ett ”granskningskede” i slutet av år 2027 kan planen antas under 2028. Denna tidplan ersätter tidigare tidplan i projektdirektivet.

6. Finansiering och ekonomi

Arbetet med att revidera översiktsplanen finansieras huvudsakligen genom kommunstyrelsens budget för strategisk planering vid stadsbyggnadsförvaltningen.

Förvaltningar och bolag som deltar med personal i en arbetande referensgrupp eller är medverkande i dialoger förväntas stå för sina egna personalkostnader.

Underlagsutredningar som har bäring på översiktsplanearbetet men som tas fram av andra organisatoriska enheter än stadsbyggnadsförvaltningen bekostas av dem.

Resurser behöver successivt säkerställas i mål och budget fram till antagandet. För nästa period 2024-2026 bedöms behovet av medel ligga inom ram.

7. Referenser och bilagor

Bilagor

Projektdirektiv för revidering av översiktsplan, Översiktsplan 2024, KS 16 juni 2021 § 173.

Stadsbyggnadsförvaltningen
Projektdirektiv

Datum:
2021-06-01

Diarienummer:
KSN-2021-00190

Författare:
Göran Carlén
Åsa Dahlin
Lisa Klingwall

Version:
1.2

Översiktsplan 2024

Projektdirektiv för revidering av översiktsplanen

Innehåll

1. Grundläggande information	3
Bakgrund	3
Syfte 3	
Krav på styrning	4
2. Intressenter	4
3. Mål	4
4. Förutsättningar	5
Icke förhandlingsbara förutsättningar	5
Avgränsningar och krav	5
5. Fokusområden för revideringen	5
Omvärldsanalys och målriktning	6
Geografiska fokusområden	6
Allmänna intressen – generellt	7
Exempel på tematiska fokusområden för hållbar samhällsutveckling	7
Process	9
6. Kopplingar till andra projekt och verksamheter	10
7. Tidplan	10
8. Finansiering och ekonomi	11
9. Referenser	11

1. Grundläggande information

Bakgrund

Översiktsplanen (ÖP) är, i enlighet med plan- och bygglagen (PBL), kommunens samlade strategi för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling. Den ska visa hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen ska tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer ska följas.

Den nu gällande översiktsplanen (ÖP16) antogs i december 2016. En aktualitetsförklaring av översiktsplanen godkändes i kommunfullmäktige i november 2020. Översiktsplanen förklarades vara aktuell, men hastigheten i samhällsutvecklingen motiverar en revidering under kommande mandatperiod. Kommunstyrelsen uppdrog i september 2020 till stadsbyggnadsförvaltningen att återkomma med ett förslag till direktiv för en sådan revidering i juni 2021.

Aktualitetsförklaringen kompletterar ÖP16, ger stöd i tillämpningen och tydliggör några delar som inte längre är aktuella. Aktualitetsförklaringen innehåller också ett antal medskick till en kommande revidering av översiktsplanen. Större medskick lyfts fram i föreliggande direktiv, övriga medskick från aktualitetsförklaringen ska också beaktas i revideringen.

ÖP16 har ett tydligt fokus på den långsiktiga hållbarheten. Sedan planen antogs har planering och samhällsbyggande huvudsakligen gått i översiktsplanens riktning. Men både utmaningar och ambitioner har ökat ytterligare inom hållbarhetsområdet, avseende såväl de ekonomiska, sociala och ekologiska aspekterna. FN:s Agenda 2030 genomsyrar nu svenska strategier på alla nivåer. Lagstiftning har ändrats för att bättre svara upp mot olika hållbarhetsmål. Kommunens nya och reviderade styrdokument vittnar också om tydlig ambitionshöjning. Metoder och innovationer utvecklas pågående för att bidra till nödvändiga omställningar. Revideringen av översiktsplanen behöver återspegla detta. Det handlar exempelvis om att ta kliv framåt i klimat- och miljöfrågorna, att underbygga samhörighet och jämlika livsvillkor, att hantera och dra nytta av strukturförändringar i närings- och arbetslivet och att både bidra än mer till kommunalekonomisk effektivitet i samhällsbyggandet och att utgå från rådande kommunalekonomiska förutsättningar i övrig utveckling.

Syfte

Revideringen har följande syften:

- Tydliggöra och utgå från de kommunalekonomiska förutsättningarna för den fysiska samhällsutvecklingen.
- Uppdatera översiktsplanen så att den svarar mot de ändringar i förutsättningar, krav, utmaningar och möjligheter som har skett sedan 2016, så att långsiktiga hållbarhetsmål stegvis kan nås.
- Förstärka berättelsen om målriktningen för den fysiska samhällsutvecklingen: vart vi ska och varför
- Stärka vägledningen för avvägningar och prioriteringar i efterföljande planering
- Ta ytterligare steg i utvecklingen av den kontinuerliga översiktsplaneringen

Krav på styrning

Kommunstyrelsen är uppdragsgivare och fattar beslut om direktivet liksom beslut om samråd och granskning enligt kraven i PBL. Kommunfullmäktige fattar beslutet om att anta översiktsplanen. Arbetet rapporteras löpande till kommunstyrelsens arbetsutskott.

2. Intressenter

Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste styrdokument och behöver utvecklas i dialog med många aktörer. De skilda intressen perspektiv och kunskaper som representeras av nämnder och bolag inom kommunkoncernen, kommuninvånare, det lokala näringslivet och det civila samhällets aktörer tas om hand och berikar arbetet med översiktsplanen. Det gäller också Länsstyrelsen, Region Uppsala, grannkommuner, grannregioner, ett flertal statliga myndigheter och verk, forskningssamarbeten samt ett stort antal andra organisationer. En kommunikationsplan kommer att tas fram.

3. Mål

Det finns tre projektmål för revideringen av översiktsplanen. Att se över effektmålen för den fysiska samhällsplaneringen ingår i arbetet med projektmålen.

1. Förnya och förstärk den gemensamma målbilden

Översiktsplanen behöver möta de stora utmaningarna i samhällsutvecklingen. Att stärka arbetet med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet i delar och helhet är riktmärket i linje med Uppsala kommuns högt ställda mål. Inriktningen i nuvarande översiktsplan uppdateras med ledning av bland annat de globala målen i Agenda 2030, de nationella miljö kvalitetsmålen och mål om kommunalekonomisk effektivitet. Förståelsen och uppslutningen bakom planens inriktning förstärks hos invånare och verksamma i kommunen. Förutsägbarheten i den fysiska utvecklingen blir ännu tydligare.

2. Vässa översiktsplanen som verktyg för avvägning och prioritering

Genom förnyade mål och riktlinjer ger översiktsplanen tydligare vägledning för efterföljande planering och lagprovning. Det underlättar för såväl byggaktörer, berörda invånare som kommunen själv. Målstrukturen underlättar prioritering mellan samhällsbyggnadsprojekt, inriktningen på dem samt bedömning av måluppfyllelse. Separata styrdokument som ligger nära översiktsplanen integreras så långt som det är rimligt för att bidra till ökad tydlighet.

3. Anpassa översiktsplanen ytterligare som del i den kontinuerliga översiktsplaneringen

Dokumentstrukturen och den digitala plattformen underlättar senare revideringar av översiktsplanen. Genomförandestrategin i planen läggs på en generell och flexibel nivå som kompletteras med mer detaljerade men lättrorliga beslut i kommunstyrelsen.

4. Förutsättningar

Icke förhandlingsbara förutsättningar

Översiktsplaneringen är lagreglerad och måste uppfylla de krav som ges av plan- och bygglagen samt miljöbalken. Vidare ska utformningen av planen svara upp mot Boverkets översiktsplanemodell, vars syfte bland annat är att skapa en grad av enhetlighet över hela landet, så att man till exempel ska kunna läsa plankartor över kommungränser mer sömlöst.

Enligt plan- och bygglagen behöver den reviderade översiktsplanen antas av kommunfullmäktige senast 24 månader efter valet, det vill säga i september 2024.

Avgränsningar och krav

Översiktsplanens tidshorisont 2050⁺ behålls, främst för att målhorisonten 2050 sammanfaller med klimatmålen och är generellt sett vanlig i kommunernas översiktsplanering. För vissa underlagsstudier sätts en längre horisont. Det möjliggör exempelvis strategier för ändring i tröga infrastruktursystem och möjlighet att strategiskt reservera plats för långsiktiga behov av skilda slag.

Översiktsplanens nuvarande huvudstruktur för den fysiska utvecklingen behöver analyseras med utgångspunkt från vunna erfarenheter och omvärldsförändringar. Det omfattande arbetet med prövning av flera alternativa fysiska strukturer som genomfördes vid föregående översiktsplanearbete behöver sannolikt inte göras om i sin helhet. Påverkan av exempelvis tyngdpunktsförskjutningar genom Uppsalapaketet ska analyseras.

Kommunkoncernen står inför stora tröskelinvesteringar i infrastruktur under halvtannat decennium framåt, samtidigt som demografin under samma period innebär ansträngningar i driftsekonomin. Förutom att eftersträva generellt god hushållning måste revideringen särskilt beakta dessa kommunalekonomiska förutsättningar.

Översiktsplanen ska vara huvudsakligen digital, även om det av tillgänglighetsskäl också behöver finnas en pappersprodukt. Strukturen för vägledning utvecklas när det gäller hanteringen av allmänna intressen, samt för att svara upp mot Boverkets nya ÖP-modell. Användarvänligheten ligger i fokus.

Den strategiska karaktären hos översiktsplanen ska bibehållas samtidigt som detaljeringsgraden i vissa avseenden behöver öka för en mer träffsäker vägledning. Detaljeringsgraden får inte äventyra planens robusthet för marginella omvärldsförändringar (exempelvis lagstiftning, ny kunskap, de facto-förändringar i markanvändning). Ställningstaganden i planen kan kompletteras med mer detaljerade tematiska och geografiska underlag som successivt uppdateras.

5. Fokusområden för revideringen

I det följande beskrivs ett antal fokusområden att arbeta med i revideringen. De har främst bäring på projektmålen 1 och 2.

Omvärldsanalys och målriktning

Förnya omvärldsanalysen och utveckla scenarier

Det behövs en förnyad bedömning av eventuella förändringar i de globala megatrenderna och regionala trender och hur de kan förväntas påverka förutsättningarna för Uppsala. För närvarande råder osäkerhet om hur eventuella långsiktiga pandemieffekter påverkar samhällsutvecklingen på skilda sätt. Det kan därför vara relevant att arbeta med scenarier för att fånga alternativa utvecklingar avseende exempelvis utrymmes- och lokaliseringsskrav/-behov för olika funktioner som boende-arbete/näringsliv-service-utbildning-fritid-kultur med mera, samt behoven av mobilitet. Det handlar också om att fånga osäkerheter, risk- och sårbarheter samt möjligheter av betydelse för den fysiska utvecklingen. I arbetet ingår att belysa behov av eventuella förskjutningar i samhällsbyggandet mellan staden, landsbygden och de prioriterade tätorterna.

Arbetet utmynnar i två-tre scenarier för den långsiktiga utvecklingen till en horisont någonstans mellan 2050 och 2100. Scenarierna ska konsekvensbedömas. Vidare bedöms om de utmanar huvudstrukturen för utvecklingen i ÖP2016 och hur den i så fall kan modifieras för att svara upp mot såväl förändrade behov som hållbarhetsmål.

Uppdatera ÖP16:s prioriteringar

Översiktsplan 2016:s ”prioriteringar” är ett antal tillståndsmål med tillhörande delmål. Dessa behöver uppdateras och stämmas samman innehållsligt och begreppsmässigt med Agenda 2030, de nationella miljömålen samt övriga nationella, regionala och kommunala mål. Översiktsplanens tidshorisont är ofta längre än andra målskrivningar, varför anpassning kan behövas.

Förstärk berättelsen om vart Uppsala strävar

Översiktsplanen bör förse med en tydlig vision eller berättelse om kommunens utvecklingsriktning för att främja en god livsmiljö. Bakgrund och motiv för den valda inriktningen behöver vara enkelt presenterade. Det ska vara tydligt vilka kvaliteter inriktningen syftar till för kommunens nuvarande och framtida innevånare, verksamma och besökare samt hur övergripande långsiktiga hållbarhetsmål ska uppnås. Berättelsen behöver konkretisera hur dessa kvaliteter och mål uppnås genom den fysiska strukturen i planen.

Geografiska fokusområden

ÖP16 tydliggjorde grova strukturer för kommunens utveckling. För några delområden finns också fördjupade översiktsplaner. Med stöd i nya arbetssätt som nu etableras inom stadsbyggnadsförvaltningen, så kallad områdesplanering, kan fler delgeografiska strategier tas fram, enligt nedan.

- *Prioriterade tätorter.* Utvecklingsförutsättningarna ses över. Det är angeläget att förnya både den samlade strategin och att för var och en av dessa orter (som saknar fördjupad översiktsplan) ta fram mer utarbetade utvecklingsstrategier och egna plankartor för markanvändning med mera. Det underlättar för kommunens egna proaktiva utvecklingsinsatser, liksom för andra aktörer att se möjligheter för exempelvis bostadsbyggande eller etablering av verksamhet.

- Det är också viktigt att analysera och se över strategin för *stadens omland, landsbygd, servicenoder*. Det handlar om hur översiktsplanen påverkar utvecklingen i dessa områden och om omvärldsförändringar ger nya förutsättningar.
- *Innerstaden, stadsnoder, stadsdelnoder, stadsstråk och stadsbygd*. Även inom staden kan det vara angeläget att se över lokala utvecklingsförutsättningar och pröva att göra fördjupade strategier för olika delområden. Här finns möjlighet att identifiera vad som behöver värnas och utvecklas och ges utrymme utifrån lokala förutsättningar och behov såväl som utifrån helhetsperspektivet i översiktsplanen. Innerstadsfördjupning finns redan, men ses över.

Bedömning ska även göras om vissa fördjupade översiktsplaner kan upphävas och vägledningen för dessa områden integreras i den reviderade översiktsplanen.

Allmänna intressen – generellt

Plan- och bygglagen och miljöbalken anger ett stort antal allmänna intressen som översiktsplanen ska vägleda avvägningen mellan. Uppföljningen i aktualitetsförklaringen visade på önskemål om förstärkt vägledning på detta område.

Vid sidan av översiktsplanen finns ytterligare ett trettiotal tematiska styrdokument som åtminstone delvis har bäring på den fysiska planeringen. Det finns lagkrav på att vissa av dessa ska finnas som eget styrdokument, exempelvis riktlinjer för bostadsförsörjning, medan andra är sådant som kommunen själv bestämt att det ska ligga som separat styrdokument.

ÖP16 designades för att hålla en sådan strategisk nivå på sin vägledning att andra styrdokument skulle kunna komplettera den med mer detaljerade anvisningar. Antalet styrdokument har vuxit vilket försvårat överblicken. Det är därför rimligt att nu pröva att integrera vissa styrdokument i översiktsplanen. Genomlysningen av styrdokument behöver göras gemensamt med alla berörda och koordineras med den övergripande översynen av styrdokument som kommunfullmäktige initierat.

Exempel på tematiska fokusområden för hållbar samhällsutveckling

Revideringen innebär att hela översiktsplanens innehåll ska ses över. Nedan anges ett tiotal *exempel* på tematiska områden – huvudsakligen allmänna intressen - som bedöms vara särskilt angelägna att belysa. Bilden kan komma att förändras under arbetets gång.

1. Fördjupa de sociala strategierna för en sammanhängande, trygg och jämlik kommun

Genom utvecklade analyser och strategier på systemnivå säkras såväl proaktiva insatser som att socialt värdeskapande inkluderas vid samtliga initiativ till fysisk förändring. Kunskap om behov, utmaningar och önskemål fördjupas ytterligare utifrån ett lokalt perspektiv genom dialog på områdesnivå. Särskilt identifierade behov av fysisk förändring kan ges avtryck i plankarta/-or. Området inkluderar trygghets- kulturlivs- och folkhälsofrågorna samt skilda samhällsgruppers behov och målsättningen om likvärdig skola.

2. Uppdatera klimat- och miljöstrategierna

Sedan ÖP16 antogs har behoven av genomgripande samhällsåtgärder för att hejda farligaklimat- och miljöförändringar blivit ännu tydligare. Kunskapsläget har förstärkts och flera separata styrdokument på skilda nivåer inom området har uppdaterats eller är på väg fram och behöver ge avtryck i översiktsplanen för att få nödvändigt genomslag. Det handlar exempelvis om klimatfärdplan, vattenkvalitet, ljudmiljö, hushållning med jordbruksmark, naturvård och ekosystemtjänster.

3. Se över näringslivsstrategin

Digitaliseringens påverkan på arbetsliv, produktion och logistik är nu påtaglig och förändrar lokaliserings- och utrymmesbehoven. Behov av robusta värdekedjor inom varuproduktionen kan tillsammans med automatisering och ökat fokus på fossilfrihet och lokala kretslopp sammantaget innebära ökat behov av utrymme och miljöer för produktionsanläggningar, särskilt för exportnäringarna.

4. Belys långsiktig utveckling av hållbara trafik- och transportsystem

Pågående arbete med trafikprogram/handlingsplan ger avstamp för explorativa studier om hur digitalisering, elektrifiering och autonomisering av fordon kan påverka logistik och rörelsemönster och hur trafiksystemet bör utvecklas på längre sikt. Mer närtida utvecklingsbehov i infrastruktur mm ska naturligtvis också ge avtryck.

5. Belys långsiktig utveckling av hållbara tekniska försörjningssystem

För närvarande ligger fokus på att finna nya innovativa och integrerade lösningar vid utbyggnad av nya stadsdelar utan befintlig infrastruktur-försörjning. Hur ser möjligheterna ut till anpassning i befintliga miljöer på lång sikt? Och vilka nya utrymmes- och lokaliseringsbehov kan förväntas? Det gäller energisystem, vatten- och avlopp, IT-system, materialcirkulation (återvinning/avfall) och koppling till andra försörjningssystem.

6. Tydliggör totalförsvarsaspekter, inklusive livsmedels- och andra försörjningsstrategier

Säkerhetsläget innebär såväl en upprustning av det militära försvaret i Uppsala som ökat fokus på civilförsvarsfrågorna. Sammantaget krävs sannolikt anpassningar i översiktsplanen för båda ändamålen. Tydligare vägledningar väntas på detta område. Till del sammanfaller dessa intressen med frågorna om tekniska försörjningssystem enligt ovan. Hur skapar vi en robust försörjning av det livsnödvändiga?

7. Tydliggör klimatanpassningsbehoven

En ändring i PBL kräver att skred-/ras-/erosionsrisker till följd av klimatförändringar ska hanteras i översiktsplanen. Vi har vidare nya underlag som en ny översvämningskartering och en skyfallsplan och hur risken med värmeböljor ser ut i skilda delar av den byggda miljön. Sammantaget kan detta bygga under en strategi som skulle kunna få avtryck i en plankarta.

8. Fördjupa vägledningen för utveckling av grönstrukturen i staden och prioriterade tätorter

Det finns snart ett underlag till utvecklad övergripande grönstruktur för staden med närmaste omgivningar, som visar behov av åtgärder och strategiska val för att bibehålla, stärka och utveckla stadens gröna och blå strukturer med fokus på sociala värden. Därutöver bör belysas förutsättningar för natur-, rekreations- och

friluftsliv vid de prioriterade tätorterna, med ledning av naturinventeringen och karteringen av ekosystemtjänster som gjorts.

9. Förstärk vägledningen för kulturmiljö

Vägledningen för kulturmiljö i ÖP16 är bristfällig. De kulturhistoriska värdena i Uppsala utgör en betydelsefull resurs för framtiden. Det fanns vid antagandet av planen förväntningar om att ett separat styrdokument för kulturmiljö snart skulle finnas framme. Av skilda skäl har det dröjt, men det finns underlag framtagna som tillsammans med angelägna uppdateringar av befintligt material kan bidra till tydligare vägledning i kommande översiktsplan

10. Fördjupa ställningstaganden till riksintressen

Riksintressen har en särställning bland allmänna intressen som innebär att översiktsplanen måste ge vägledning om hur dessa intressen ska tillgodoses. Uppsala har cirka 100 sådana riksintressen som omfattar natur- och kulturmiljö, totalförsvaret med mera. I ÖP16 gjordes en förhållandevis grundlig genomgång med kortfattade beskrivningar och ställningstaganden. Ställningstagandena behöver säkerställa en tydlighet som underlättar planläggning, lovgivning och annan myndighetsutövning.

11. Ta fram en utvecklingsplan för friluftsliv och turism på och vid Ekoln och Fyrisån

Detta handlar om nämnda vattendrag med dess kopplingar längs Mälaren till Stockholm, Håbo (Gorran) och Enköping (Lårstaviken). Arbetet ska bland annat utgå från och utveckla de värden som lyfts upp i riksintresset för friluftsliv ("Ekoln") samt riksintresset för friluftsliv och turism ("Mälaren med öar"). Det innefattar utveckling av tillgängligheten till stränder och vatten samt utveckling av målpunkter. Samverkan behövs med övriga kommuner längs vattenvägarna för att höja det sammantagna värdet.

Process

Styrning och delaktighet

Interna intressenter

Kommunstyrelsens styrning säkerställs genom återkommande avstämningar och arbetsmöten i arbetsutskottet. Delaktigheten hos övriga nämnder och bolag säkerställs genom exempelvis informations- och dialogtillfällen, inspirationsföreläsningar, workshops med mera.

Externa intressenter

Länsstyrelsen har en särskild roll som rådgivare, regelbevakare och företrädare för statliga intressen och inbjuds att aktivt följa processen. Till översiktsplanarbetet knyts också planerings- och infrastrukturanvariga aktörer som exempelvis Region Uppsala, Trafikverket och Vattenfall AB. Särskilda dialoger förs med andra nyckelaktörer vars verksamheter har stor betydelse för den fysiska utvecklingen eller kan bidra med särskilda kunskaper. Avstämningar med grannkommuner görs i etablerade forum genom särskilda överläggningar när så behövs. Slutligen aktiveras kommunens forskningssamarbeten och professionella översiktsplanenätverk för att stödja planarbetet.

Att nå invånare i kommunen, civila samhället och det lokala näringslivet i ett dialogarbete är viktigt för att öka kontinuitet och delaktighet i det långsiktiga samhällsbyggandet för hållbarhet i enlighet med Agenda 2030. Lokal kunskap behöver tas om hand för att öka tilliten till planeringen samt öka engagemanget för hållbarhetsfrågorna. I arbetet med att utveckla delgeografiska strategier blir dialogerna viktiga för att öka kunskapen om lokala förutsättningar, behov och önskemål.

Formerna för medverkan och dialog är centrala för arbetet med översiktsplanen och kommer att beskrivas i en kommunikationsplan. Ambitionen är att fler och nya former för såväl digital som fysisk medverkan samt blandformer dem emellan ska utvecklas och organiseras under arbetet för att främja delaktighet och engagemang. Erfarenheterna från digitala dialoger under pandemin kommer att tas tillvara.

Verktyg

Digital process för översiktsplanering och samhällsbyggnad

Integration mellan kartor, 3D-modeller, bilder och text sker i ett digitalt verktyg från start. Det blir möjligt med hög interaktivitet utåt med intressenter via webbplats. Plattformen ska också bidra till en kontinuerlig anpassning av innehållet till nya beslut och uppdaterade underlag, efter antagandet av planen. Det ger alltså även stöd till den kontinuerliga översiktsplaneringen och kan exempelvis integrera det indikatorsystem för uppföljning som successivt utvecklas. Det ska också bidra till arbetet med en alltmer digitaliserad samhällsbyggnadsprocess.

Strategisk miljöbedömning

Hållbarhetsbedömningar integreras i planarbetet från start med externa bedömare som följer, bedömer och påverkar arbetet hela vägen fram till antagandet. Konsekvensbedömningen inkluderar kommunalekonomin och kompletteras med fler samhällsekonomiska bedömningar.

6. Kopplingar till andra projekt och verksamheter

Översiktsplanearbetet spänner över många sektorer och är beroende av information om utvecklingen, planeringen och anspråken inom stora delar av kommunkoncernens verksamhet. Det är viktigt med bred medverkan från koncern och intressenter i omvärldsanalysen som ska göras i början av översiktsplanearbetet. De långsiktiga behoven, anspråken och möjligheterna hos verksamheter som normalt sett har betydligt kortare planeringshorisont behöver fångas upp.

7. Tidplan

En grov tidplan redovisas nedan. Den innebär en tøjman på maximalt några månader i förhållande till lagkravet om antagande senast september 2024.

- Höst 2021 – Projektplanering, omvärldsanalys, scenarioarbeten. Underlagsutredningar startar
- 2022 – fortsatta underlagsutredningar, analys, dialogarbete och planarbete
- Vår 2023 – planförslag på samråd, dialogarbete fortsätter
- Höst 2023 – revidering av planförslag
- Vinter 2023/2024 – planförslag på granskning
- Vår 2024 – antagande

8. Finansiering och ekonomi

Arbetet med att revidera översiktsplanen finansieras huvudsakligen genom kommunstyrelsens budget för strategisk planering vid stadsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningar och bolag som deltar med personal i en arbetande referensgrupp förväntas stå för sina egna personalkostnader. Underlagsutredningar som har bäring på översiktsplanarbetet men som tas fram av andra organisatoriska enheter än stadsbyggnadsförvaltningen bekostas av dem.

Revideringsarbetet bedöms kosta 15 miljoner kronor (Mkr) för strategisk planering. Fördelningen över åren bedöms vara ca 4-5 Mkr per år under 2021-23 och 1-2 Mkr under 2024.

9. Referenser

[Översiktsplan 2016, med aktualitetsförklaring 2020](#)

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2024-12-03

§ 313

Erfarenhetsrapport över den kommunala folkomröstningen 2024

KSN-2024-03410

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** lägga rapporten till handlingarna.

Sammanfattning

Valnämnden har överlämnat en erfarenhetsrapport till kommunstyrelsen över genomförandet av den kommunala folkomröstning som hölls i samband med europaparlamentsvalet den 9 juni 2024.

Rapporten är en del av valkansliets utvärdering av planeringen och genomförandet av folkomröstningen och valet, och syftar till att dokumentera och dela de erfarenheter som kommit ur arbetet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 27 november 2024
- Bilaga 1, Erfarenhetsrapport kommunal folkomröstning 2024

Yrkanden

Jonas Segersam (KD) yrkar
att rapporten anmäls till kommunfullmäktige.

Therez Almerfors (M) och Stefan Hanna (UP) yrkar bifall till Jonas Segersam (KD) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Jonas Segersam (KD) med fleras yrkande mot föreliggande förslag och finner att arbetsutskottet bifaller föreliggande förslag.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2024-12-03

Reservationer

Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Särskilda yttranden

Stefan Hanna (UP) lämnar följande särskilda yttrande:

Utvecklingspartiet demokraterna, UP, anser att kommunen löpande ska börja tillämpa rådgivande folkomröstningar. En bra start är att låta Stadsdels- och bygderåden som remissinstanser få genomföra rådgivande folkomröstningar. Det blev en framgångsrik folkomröstning eftersom 51 procent av kommunens röstberättigade gjorde sin röst hörd. Att flera partier saboterade för invånarna genom att sprida lögn om vad folkomröstningens alternativ innebar är demokratiskt förkastligt. UP hoppas att dessa partier reflekterar över sitt "fake news" beteende och aldrig upprepar sådana svek mot Uppsalas invånare när de får chansen att rösta i en rådgivande folkomröstning. Samtliga partier borde ha hjälpt till att beskriva vad JA, NEJ och Avstår hade för betydelse. Alternativens betydelse fanns tillgängligt i det underlag som kommunen gav ut i samband med folkomröstningen. Det var bra att kombinera folkomröstningen till ett allmänt val. UP anser att rådgivande folkomröstningar alltid ska kombineras med allmänna val kopplat till någon större kommunal fråga.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2024-11-27

Diarienummer:
KSN-2024-03410

Handläggare:
Åsa Nilsson Bjervner

Erfarenhetsrapport över den kommunala folkomröstningen 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** lägga rapporten till handlingarna.

Ärendet

Valnämnden har överlämnat en erfarenhetsrapport till kommunstyrelsen över genomförandet av den kommunala folkomröstning som hölls i samband med europaparlamentsvalet den 9 juni 2024.

Rapporten är en del av valkansliets utvärdering av planeringen och genomförandet av folkomröstningen och valet, och syftar till att dokumentera och dela de erfarenheter som kommit ur arbetet.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret. Valnämnden behandlar ärendet den 3 december 2024.

Föredragning

Erfarenhetsrapporten avgränsas till valkansliets arbete och omfattar exempelvis inte andra förvaltningars arbete eller politiskt arbete som skedde under valet och folkomröstningen.

Folkomröstningen, vars utfall utgör ett underlag till den nya översiktsplan som kommunfullmäktige ska fatta beslut om 2028, ägde rum i samband med valet till Europaparlamentet och följde i det stora hela arbetet med detta val. Erfarenhetsrapporten fokuserar på de moment som genomfördes särskilt för

folkomröstningen. En kortfattad beskrivning av EU-valet är ingår även i rapporten. Rapporten beskriver också valresultatet, där valdeltagandet om 51 procent kan anses relativt högt för en kommunal folkomröstning.

I kommunala folkomröstningar är kommunens ansvar för genomförandet mer omfattande än vid allmänna val. Viktiga delar i valkansliets arbete med folkomröstningen var därför exempelvis framtagandet av röstsedlar, röstkort, kommunikation, samt sammanställning av preliminärt och slutligt resultat. Rapporten beskriver och redovisar reflektioner kring genomförandet och vad som kan utvecklas.

Trots kommunikationsinsatser nådde information om folkomröstningen ut i begränsad omfattning till vissa väljare. Genomförandet krävde tidvis mycket resurser men sammantaget kunde folkomröstningen genomföras på ett bra sätt.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 27 november 2024
- Bilaga 1, Erfarenhetsrapport kommunal folkomröstning 2024

Kommunledningskontoret

Birgitta Pettersson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Valnämnden

Datum:
2024-11-22Diarienummer:
NNN-20204-00083Handläggare: Åsa Nilsson Bjervner, Annette Öqvist
Valnämndens kansli

Version/DokumentID: 1.0

Erfarenhetsrapport kommunal folkomröstning 2024

Innehåll

1	Sammanfattning.....	4
2	Dokumentets syfte och omfattning.....	4
3	Bakgrund	4
4	Genomförande av EU-val	5
5	Om folkomröstningar och dess genomförande	7
6	Frågeställning och alternativ.....	8
7	Folkomröstningen i siffror	8
8	Beslut i valnämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.....	10
	8.1.1 Uppdraget	10
	8.1.2 Beskrivning av arbetssätt.....	13
	8.1.3 Vad gick bra?	13
	8.1.4 Utmaningar i genomförandet	13
	8.1.5 Vad ska vi tänka på till nästa gång?.....	13
9	Röstkort till väljare som enbart har rösträtt i folkomröstning.....	13
	9.1.1 Uppdraget	13
	9.1.2 Beskrivning av arbetssätt.....	14
	9.1.3 Vad gick bra?	14
	9.1.4 Utmaningar i genomförandet	14
	9.1.5 Förbättringar och medskick	14
10	Valmaterial	14
	10.1.1 Uppdraget.....	14
	10.1.2 Beskrivning av arbetssätt.....	14
	10.1.3 Vad gick bra?.....	15
	10.1.4 Utmaningar i genomförandet.....	15
	10.1.5 Förbättringar och medskick	15
11	Kommunikation.....	15
	11.1.1 Uppdraget.....	15
	11.1.2 Beskrivning av arbetssätt.....	16
	11.1.3 Vad gick bra?.....	16
	11.1.4 Utmaningar i genomförandet.....	17
	11.1.5 Förbättringar och medskick	17
12	Utbildning.....	17
	12.1.1 Uppdraget.....	17
	12.1.2 Beskrivning av arbetssätt.....	18
	12.1.3 Vad gick bra?.....	18
	12.1.4 Utmaningar i genomförandet.....	18

13	Genomförandet	18
13.1.1	Uppdraget.....	18
13.1.2	Beskrivning av arbetssätt.....	18
13.1.3	Vad gick bra?.....	19
13.1.4	Utmaningar i genomförandet.....	20
14	Insamling av preliminärt resultat.....	20
14.1.1	Uppdraget.....	20
14.1.2	Beskrivning av arbetssätt.....	20
14.1.3	Vad gick bra?.....	21
14.1.4	Utmaningar i genomförandet.....	21
15	Sluträkning och fastställande av resultat	21
15.1.1	Uppdraget.....	21
15.1.2	Beskrivning av arbetssätt.....	21
15.1.3	Vad gick bra?.....	22
15.1.4	Utmaningar i genomförandet.....	22
16	Publicering av resultat	22
16.1.1	Uppdraget.....	22
16.1.2	Vad gick bra?.....	22
16.1.3	Utmaningar i genomförandet.....	23
16.1.4	Förbättringar och medskick	23
17	Informationshantering.....	23
17.1.1	Uppdraget.....	23
17.1.2	Beskrivning av arbetssätt.....	23
17.1.3	Vad gick bra?.....	23
18	Kostnader	23
18.1.1	Uppdraget.....	23
18.1.2	Beskrivning av arbetssätt.....	24
18.1.3	Vad gick bra?.....	25
18.1.4	Utmaningar i genomförandet.....	25

1 Sammanfattning

Folkomröstningen ägde rum i samband med valet till Europaparlamentet den 9 juni 2024 och följde i det stora hela arbetet med detta val. Erfarenhetsrapporten fokuserar på de moment som genomfördes särskilt för folkomröstningen. En kortfattad beskrivning av EU-valet är också inkluderad i rapporten.

Erfarenhetsrapporten beskriver valkansliets arbete med att genomföra folkomröstningen och innehåller därför inte det politiska arbetet eller andra förvaltningars arbete. Rapporten beskriver också valresultat och valdeltagande, där ett valdeltagande på 51 procent, får anses relativt högt för en kommunal folkröstning.

Rapporten beskriver vidare den politiska processen som föregick genomförandet av folkomröstningen och vilka beslut som fattades. Inför beslut i kommunfullmäktige bereddades ärendet i valnämnden och kommunstyrelsen.

Viktiga delar i arbetet med folkomröstningen var framtagandet av röstsedlar, röstkort, kommunikation, samt sammanställning av preliminärt och slutligt resultat. Rapporten beskriver hur dessa delar genomfördes, med reflektioner kring genomförandet och kring vad som kan utvecklas.

Ett högt valdeltagande till trots, kunde ett visst demokratiskt underskott noteras hos vissa väljargrupper. Trots kommunikationsinsatser nådde informationen om folkomröstningen ut i begränsad omfattning till vissa väljare. Sammantaget krävdes tidvis mycket resurser i genomförandet, men på det stora hela gick arbetet med folkomröstningen bra och förlöpte utan större motgångar.

2 Dokumentets syfte och omfattning

Den 9 juni 2024 höll Uppsala kommun en kommunal folkomröstning där utfallet utgör ett underlag till den nya översiktsplanen som kommunfullmäktige ska fatta beslut om 2028.

Det var första gången Uppsala kommun höll en kommunal folkomröstning för hela kommunen. Tidigare har kommunen genomfört två partiella folkomröstningar inom dåvarande Knivsta kommunedel.

Den här rapporten utgör valkansliets utvärdering av planeringen och genomförandet av folkomröstningen och syftar till att dela de erfarenheter som kommit ur arbetet.

3 Bakgrund

Kommunfullmäktige fattade den 9 oktober 2023, § 171, beslut enligt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar att en folkomröstning skulle genomföras i Uppsala kommun som ett led i revideringen av kommunens översiktsplan.

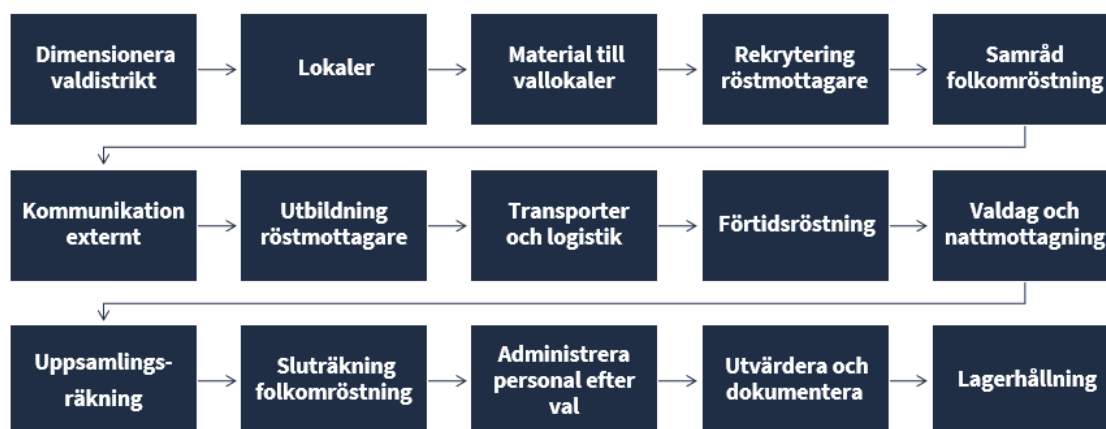
Kommunfullmäktiges beslut initierades genom ett beslut i kommunstyrelsen den 31 maj 2023, § 107. Kommunstyrelsen beslutade att som ett led i beredningen av översiktsplanens revidering uppdra till kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen att ta fram de förslag till beslut, dels från kommunstyrelsen, dels från valnämnden, som ska fattas av kommunfullmäktige enligt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar.

I det beslut som kommunfullmäktige fattade om att genomföra en folkomröstning, fastställdes dagen för denna till den 9 juni 2024 för att samordnas med genomförandet av valet till Europaparlamentet.

4 Genomförande av EU-val

EU-val infaller vart femte år och anordnas samtidigt inom hela EU. Valdeltagandet i ett EU-val har de senaste två EU-valen legat på 62–63 % i Uppsala kommun, vilket är lägre än valdeltagandet i ett riksdagsval (86 % i Uppsala 2022). Även om färre röstar i ett EU-val är förberedelserna i stort sett de samma och kräver lika mycket resurser.

Kommunens valprocess 2024

Figur 1. Uppsala kommuns valprocess.

Uppsala består av en valkrets, uppdelad på 152 valdistrikt. Samtliga valdistrikt ska ha tillgång till en vallokal, som i sin tur bemannas av ett antal röstmottagare.

För EU-valet gällde en grundbemanning på sex personer per distrikt. Varje valdistrikt ska ha en ordförande och en vice ordförande. Från och med år 2024 infördes också rollen andre vice ordförande i Uppsala i syfte att stärka redundans och robusthet i bemanningen, samt säkra återväxten av kompetens inför kommande val. Varje lokal utrustades med material i form av möbler, valskärmar, valsedelssäll, valsedlar, valbås med mera.

Innan röstmottagarna blir förordnande av valnämnden ska de genomgå en obligatorisk utbildning. Denna består av en digital del, samt ett fysiskt utbildningstillfälle. De som ska tjänstgöra som ordförande eller vice ordförande får en fördjupad ordförandeutbildning.

Totalt utbildades närmare 1 600 personer att på något sätt att jobba i val, antingen i förtidsröstningen, på valdagen eller som rösträknare. Nytt för i år var att utbildningen för valdagen genomfördes på Fyrishov, i en stor lokal som rymde upp till 480 personer per tillfälle. Deltagarna placerades utifrån valdistrikt, i den mån det var möjligt, och satt tillsammans vid bord. I utvärderingen fick detta utbildningskoncept mycket positiv respons.

Förtidsröstningen började arton dagar innan valdagen, vilket 2024 innebar den 22 maj.

För varje val har andelen väljare som förtidsröstat ökat. En hög andel förtidsröstande är önskvärdt då det är ett sätt att minska köer under valdagen. Köer var ett stort problem i hela Sverige vid de allmänna valen 2022 och berodde främst på den ändring i vallagen som anger att valsedelställen ska vara avskärmade för ökad valhemlighet. Vid valdagen den 9 juni rapporterades inga köbildningar utan röstningen förflöt på ett bra sätt med en jämn tillströmning av röstande under hela dagen. En god stämning rapporterades från vallokalerna.

Vid EU-valet 2024 gick det att förtidsrösta på 23 platser i Uppsala. Tillsammans hade dessa öppet ungefär 1 800 timmar. De mest besökta förtidsröstningslokalerna var Gränbystadens galleria, Stadshuset, Stadsbiblioteket, Fyrishov och Gottsunda Centrum. Förtidsröstningen löpte i det stora hela på väl. En del köbildning uppstod sista dagarna innan valhelgen, framförallt i de större förtidsröstningslokalerna.

Då valdagen den 9 juni inföll under långhelg fanns en risk för lägre valdeltagande på valdagen. I kommunikationen kring valet lades därför stort fokus på förtidsröstningen. Andelen som valde att förtidsrösta blev också den högsta någonsin i Uppsala kommun och landande på 52 %.

Att hitta lämpliga lokaler för såväl förtidsröstning som valdag är ett tidskrävande arbete. Arbetet med att hitta lokaler till förtidsröstningen fokuserade på att röstningen skulle vara tillgänglig, men också på att säkerställa en god arbetsmiljö för dem som jobbade i förtidsröstningen.

Den stora utmaningen med lokaler till valdagen har handlat om att hitta lokaler som är tillräckligt stora för att få till ett bra flöde, bland annat för att kunna rymma tillräckligt många valsedelställen och valbås. Inför valdagen lades mycket arbete på information om lås, larm, ventilation, uthämtning av nycklar och andra praktiska moment. Trots arbetsuppgiftens komplexitet fungerade lokalbokningen under valet 2024 i det stora hela bra.

Vad gäller material och logistik är detta ett område med flera kritiska moment. Det är mycket material som ska beställas, packas och köras ut vid rätt tillfälle, samt hämtas upp igen efter valdagen. Det är centralt för valets genomförande att alla moment blir rätt utförda. För arbetet med packlistor fick kansliet sätta in extra resurser med kort varsel. Dessa kunde, trots tidspress, leverera med mycket god kvalitet. Packningen av rullvagnar med material till varje lokal sköttes av konsulter med tidigare erfarenhet av val och förlöpte väldigt effektivt. Utkörningen och upphämtningen hanterades av förare på Gemensam service som gjorde ett utmärkt jobb.

Ett gediget arbete med bemanning av varje distrikt genomfördes; det är önskvärdt att varje distrikt ska ha en blandning av kompetens och erfarenhet. I den utsträckning det var möjligt matchades röstmottagare mot geografi (förordnande i sitt närområde, där det gick) och behov av språklig kompetens i distrikten. Bemanningen av distrikt på landsbygden var en extra utmaning då detta i många fall kräver tillgång till bil och körkort. Dessa distrikt var initialt svåra att bemanna, men detta kunde lösas genom ett brett upprop bland befintliga röstmottagare som bodde i stan och som hade tillgång till bil och körkort.

Då EU-valet inföll på söndagen i en långhelg identifierades en risk att det skulle bli svårt att rekrytera röstmottagare. Med anledning av detta gjordes tidigt insatser för att rekrytera, bland annat via kampanjer i sociala medier. För att säkra bemanningen "överbemannades" varje lokal med ett par personer. Detta skapade reservkapacitet vid avhopp och gjorde att bemanningen i distrikten fungerade bra på valdagen.

Vidare testades så kallade "buddyområden" där närliggande förtidsröstnings-ställen kunde "dela röstmottagare" med varandra när vakanser uppstod. Sammantaget gjorde dessa insatser att bemanningen var stabil och väldigt få reserver behövde kallas in under förtidsröstningsperioden.

Sista momentet under valdagen är nattmottagningen. Då kommer distrikten in och överlämnar de preliminärt räknade rösterna. För 2024 var utmaningarna det extra moment som folkomröstningen tillförde under själva nattmottagningen, samt att vid EU-val ofta kommer många distrikt in vid ungefär samma tidpunkt då antalet valsedlar som ska räknas är få jämfört med ett riksdag-, region- och kommunval. Det i sin tur skapar köbildning under nattmottagningen samtidigt som många är trötta efter en lång och intensiv arbetsdag. På storstädernas gemensamma valnätverk i september kunde konstateras Uppsala delade problemet med "anhopning" i nattmottagningen med flera andra stora städer.

Veckan efter valdagen omfattar den så kallade uppsamlingsräkningen (onsdagsräkningen), då bland annat sent inkomna förtidsröster, brevröster från utlandet och ambassadröster räknas. Eftersom Uppsala även genomförde en folkomröstning anordnades också en sluträkning under veckan efter valdagen.

Sammantaget fungerade genomförandet av EU-valet och folkomröstningen väl. Flera lärdomar gjordes i det generella genomförandet som identifierade möjligheter utveckla och förbättra processerna till kommande val.

5 Om folkomröstningar och dess genomförande

Kommunala folkomröstningar är rådgivande och styrs av lagen om kommunala folkomröstningar 1994:962.

Det är kommunen eller regionen som beslutar om en folkomröstning ska hållas. Ibland tas initiativet till folkomröstningen av de som bor i kommunen. En kommunal folkomröstning ordnas av den kommun som beslutat om omröstningen. Vid folkomröstning i en hel region ansvarar en kommun för den övergripande administrationen. I lagen om kommunala folkomröstningar står det vilka som har rösträtt, vem som ska besluta om folkomröstningen och hur den ska gå till.

Inför folkomröstningar måste kommuner eller regioner samråda med Valmyndigheten för att fastställa datum för folkomröstningen. Samrådet ska genomföras senast tre månader innan föreslaget datum för folkomröstningen.

Källa: val.se

Folkomröstningen i Uppsala kommun kommer vara rådgivande i frågan om hur bebyggelseutvecklingen ska planeras i kommunen, något som sedan ska beslutas i samband med revideringen av den kommunövergripande översiktsplanen. Jämte folkomröstningen kommer ett antal dialoginsatser att äga rum för att inhämta kunskap om lokala förutsättningar och behov. Den reviderade översiktsplanen förväntas antas av kommunfullmäktige innan utgången av 2028.

Vid genomförandet av folkomröstningen var många delar gemensamma med de insatser som behövdes för att genomföra EU-valet. Det krävdes dock ett antal förberedelser som var specifika för folkomröstningen:

- Framtagande av extra utbildningsmaterial till förtidsröstning, valdag, nattmottagning, uppsamlingsräkning och sluträkning samt instruktioner för röstmottagare och rösträknare.
  - Beställning av omslag och kassar till preliminär rösträkning och till nattmottagning, samt extra kuvert till röstning.
  - Utformning och tryck av röstsedlar med alternativen ja, nej och blank, 400 000 av varje alternativ.
  - Tryck och distribution av röstkort för dem som endast hade rösträtt i folkomröstningen.
  - Rutin för hantering av dubblettröstkort till förtidsröstningen för väljare med rösträtt endast i folkomröstningen.
-
- Ett kunskapsunderlag och anpassningar av det till lättläst och översättning till engelska.
  - Framtagande av teknisk information som också översattes till engelska
-
- Framtagande av protokollsbilaga för folkomröstningen till preliminär rösträkning.
  - Inrapportering och sammanställning av det preliminära resultatet på valnatten.
  - Kommunikation av det preliminära resultatet dagen efter valdagen.
  - Genomförande av sluträkningen som genomfördes som ett nämndsammanträde där valnämnden fastställde slutresultatet.
  - Publicering av slutresultatet efter genomförd sluträkning, uppdelat på antalet ja-, nej- och blank-röster per distrikt, samt valdeltagande per distrikt.

6 Frågeställning och alternativ

Folkomröstningen i Uppsala kommun handlade om kommunens översiktsplan och om var bostäder ska planeras i framtiden.

Frågan som ställdes i folkomröstningen var:

Ska Uppsala kommun i översiktsplanen lätta på bebyggelseutvecklingen i Uppsala stad genom att planera för fler bostäder i tätorterna längs tågspåren Ostkustbanan (Storvreta, Vattholma och Skyttorp) och Dalabanan (Vänge och Järlåsa)?

De svarsalternativ som gavs i folkomröstningen var ”Ja”, ”Nej” och ”Blank röstsedel”. Samtliga svarsalternativ räknades som giltiga, till skillnad från allmänna val där en blank valsedel räknas tillsammans med ogiltiga röster.

7 Folkomröstningen i siffror

För folkomröstningen gällde samma villkor som för rösträtt i ett kommunal- eller regionval. Det innebar en annan och något större personkrets än den som fick rösta i EU-valet. Till EU-valet hade 183 913 personer i Uppsala kommun rösträtt och till folkomröstningen hade 194 517 personer rösträtt i Uppsala kommun. Ungefär 14 000 fler personer hade rösträtt i folkomröstningen, men inte i EU-valet. Värt att notera är att bland dem som hade rösträtt i EU-valet, saknade ett antal personer rösträtt i folkomröstningen.

Valmyndigheten skriver:

För att ha rösträtt måste du ha fyllt 18 år senast på valdagen. Det gäller vid alla val. Dessutom finns det särskilda regler för de olika valen.

Du har rösträtt till Europaparlamentet om du är:

- 18 år senast på valdagen
- svensk medborgare och är (eller har varit) folkbokförd i Sverige, eller
- medborgare i något av EU:s medlemsländer, folkbokförd i Sverige och har anmält dig till röstlängden senast 30 dagar före valdagen.

För att rösta i kommun- och regionval behöver man inte vara svensk medborgare utan det räcker med uppehållstillstånd och att man varit folkbokförd i Sverige i minst tre år. EU-medborgare och personer från Norden behöver inte ha uppehållstillstånd. För dessa räcker det att vara folkbokförda i en svensk kommun.

Resultatet

Resultatet i folkomröstningen, slutresultatet blev:

- 42 639 stycken röstade ja, det var 43,2 procent av rösterna
- 13 938 stycken röstade nej, det var 14,1 procent av rösterna
- 42 133 stycken röstade blankt, det var 42,7 procent av rösterna.

Ogiltiga röster togs inte med i procentberäkning ovan. Totalt inkom 216 ogiltiga röster. För bedömning av röster och beräkning av valresultat samt valdeltagande se kapitel 12.

Valdeltagande

I folkomröstning mottogs 113 527 giltiga röster, vilket motsvarade ett valdeltagande på 50,9 %. I en rapport från 2023 från SKR, *Det förstärkta folkinitiativet*, som kartlagt alla folkomröstningar mellan 2011 till och med 2022, beskrivs att valdeltagandet i folkomröstningar i samband med allmänna val ligger på 46 %, mot 39 % i fristående folkomröstningar. Utifrån det får valdeltagandet i Uppsala folkomröstning anses relativt högt.

2024	Röstberättigade	Röstande antal	Röstande %
EU-val	183 913	113 527	61,70%
Folkomröstning	194 517	98 926	50,90%

Tabell 1. Valdeltagande i folkomröstning och EU-val i Uppsala kommun 2024.

Valdeltagande varierade mycket från distrikt till distrikt men speglade i stort sett valdeltagandet i EU-valet.

Folkomröstningen 2024			
Valdistrikt	Antal röstande	Röstberättigade	Val-deltagande
Gamla Gottsunda - Vårdsätra	1 107	1 545	71,70%
Nåntuna	1 339	1 908	70,20%
Sunnersta södra	769	1 097	70,10%

Norby östra	1 038	1 485	69,90%
Sunnersta östra	843	1 211	69,60%
Valsätra sydvästra	213	1 218	17,50%
Gränby sydvästra	385	1 792	21,50%
Flogsta - Sernanders väg	324	1 453	22,30%
Gränby nordvästra	385	1 649	23,30%
Gottsunda mellersta	306	1 204	25,4 %

Tabell 2. Valdeltagande i folkomröstningen i Uppsala kommun, de fem distrikten med högst och lägst valdeltagande.

EU-valet 2024 Uppsala			
Valdistrikt	Antal röstande	Antal röstberättigade	Valdeltagande
Norby västra	1274	1631	78,1%
Norby östra	1140	1462	78,0%
Luthagen - Tiundaskolan	1026	1328	77,3%
Gamla Gottsunda - Vårdsätra	1170	1521	76,9%
Flogsta södra - Ekeby södra	875	1140	76,8%
Gottsunda - Stenhammarsparken	339	1070	31,7%
Gränby nordvästra	424	1348	31,5%
Gottsunda norra	342	1133	30,2%
Gränby sydvästra	382	1350	28,3%
Valsätra sydvästra	214	894	23,9%

Tabell 3. Valdeltagande i EU-valet i Uppsala kommun, de fem distrikten som hade högst och lägst valdeltagande i EU-valet 2024.

8 Beslut i valnämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

8.1.1 Uppdraget

Efter valet 2022 uppstod en diskussion mellan partier i Uppsala kommun om att hålla en folkomröstning. Inledningsvis diskuterades att genomföra en folkomröstning hösten 2023. Efter fortsatt dialog så kom man överens om att samordna folkomröstning med EU-valets genomförande i juni 2024.

Efter dessa inledande dialoger så inleddes den formella processen inför ett beslut om folkomröstning i kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen beslutade den 31 maj 2023 § 107, KSN-2023-01606, att som ett led i beredningen av översiktsplanens revidering uppdra till kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen att ta fram de förslag till beslut, dels från kommunstyrelsen dels från valnämnden, som ska fattas av kommunfullmäktige enligt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar.

Enligt lagen om kommunala folkomröstningar 2 § hade fullmäktige i anslutning till ett beslut att hålla en folkomröstning, att besluta om

1. dag för omröstningen
2. omröstningsdistrikt och omröstningslokaler,
3. den fråga och de svarsalternativ som skall ställas till de röstberättigade
4. röstsedlarnas¹ antal, innehåll och utseende
5. huruvida röstning kan ske på annat sätt än genom personlig inställelse i omröstningslokalen
6. när röstsammanräkningen senast skall vara avslutad.

Valnämnden beslutade den 30 augusti § 18, att föreslå kommunfullmäktige besluta:

1. att folkomröstningens omröstningsdistrikt och omröstningslokaler ska sammanfalla med valdistrikt och vallokaler i Europaparlamentsvalet år 2024,
2. att röstsedlarna i folkomröstningen ska vara blå,
3. att röstsedlarna i folkomröstningen sammanlagt ska vara 1 200 000 i antal,
4. att det ska vara möjligt att förtidsrösta inom Uppsala kommun i folkomröstningen,
5. att budröstning ska tillåtas i folkomröstningen,
6. att ambulerande röstmottagare ska utses för att ta emot röster från personer i Uppsala kommun som inte kan ta sig till en omröstningslokal i folkomröstningen, samt
7. att folkomröstningens röstsammanräkning senast ska vara avslutad onsdagen den 19 juni klockan 17.00.

Den 20 september 2023 § 179 fattade kommunstyrelsen beslut om det samlade förslaget till kommunfullmäktige.

1. att hålla en folkomröstning som ett led i revideringen av kommunens översiktsplan,
2. att dag för folkomröstningen ska vara den 9 juni 2024 samtidigt med Europaparlamentsvalet,
3. att frågan att ta ställning till i folkomröstningen ska vara
”Ska Uppsala kommun i översiktsplanen lätta på bebyggelseutvecklingen i Uppsala stad genom att planera för fler bostäder i tätorterna längs tågspåren Ostkustbanan (Storvreta, Vattholma och Skyttorp) och Dalabanan (Vänge och Järlåsa)”.
4. att svarsalternativen i folkomröstningen vara ”JA”, ”NEJ” och ”BLANK RÖSTSEDEL”,
5. att röstsedlarna ska vara blå och ha ett svarsalternativ förtryckt tillsammans med frågan,
6. att fastställa valnämndens förslag om antal röstsedlar, huruvida röstning kan ske på annat sätt än genom personlig inställelse i omröstningslokalen samt när röstsammanräkningen senast skall vara avslutad i enlighet med ärendets bilaga 1,

---

¹ I folkomröstningar heter det röstsedlar, till skillnad från allmänna val där det heter valseklar.

7. att folkomröstningens omröstningsdistrikt och omröstningslokaler ska sammanfalla med valdistrikt och vallokaler i Europaparlamentsvalet,

8. att folkomröstningen inriktningsvis ska genomföras i linje med de bestämmelser som gäller för Europaparlamentsvalet, samt

9. att valnämnden bemyndigas att fatta beslut om särskilda föreskrifter och anvisningar för folkomröstningens genomförande.

Kommunfullmäktige fattade den 9 oktober 2023, § 171, beslut i enlighet med kommunstyrelsens förslag till beslut att en folkomröstning skulle genomföras i Uppsala kommun, som ett led i revideringen av kommunens översiktsplan.

Ärendet bereddes av kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen gemensamt.

Att ha röstsedlar med den aktuella frågan tillsammans med ett förtryckt svarsalternativ bedömdes som det mest tillgängliga och den tydligaste ordningen sett ur de röstberättigades perspektiv samtidigt som det skulle förenkla sammanräkningen.

Röstsedlarnas antal bestämdes till 400 000 förtryckta röstsedlar per svarsalternativ, vilket gav sammanlagt 1 200 000 röstsedlar. Att antalet röstsedlar per svarsalternativ blev relativt högt i förhållande till antalet röstberättigade var för att upprätta en god tillgång på röstsedlar och en nödvändig redundans i systemet.

Beslutet om när röstsammanräkningen senast skulle vara avslutad behövde fattas med viss marginal eftersom kommunen själv var ansvarig för att räkna rösterna i en folkomröstning, till skillnad från allmänna val där länsstyrelsen ansvarar för sluträkningen.

Enligt lagen om kommunala folkomröstningar ska omröstningsdistrikt och valdistrikt sammanfalla om en folkomröstning hålls samtidigt med ett allmänt val. Av detta följde att de valdistrikt som gällde för Europaparlamentsvalet och de vallokaler som hörde till distrikten också gällde folkomröstningen.

För att skapa tydlighet kring folkomröstningens genomförande, föreslogs den i övrigt genomföras i linje med och följa de tillämpliga bestämmelser som gäller för allmänna val och Europaparlamentsval i vallagen, exempelvis vad gäller omröstningslokalernas öppethållande. Detta omfattade även de särskilda beslut valnämnden fattade kring Europaparlamentsvalets genomförande, exempelvis förhållningsregler för politiska aktiviteter i anslutning till omröstningslokalerna.

Utöver beslut i kommunfullmäktige hade valnämnden att besluta om ordning i valsedelställ som inkluderade även röstsedlarna § 14.

Efter beslutet i kommunfullmäktige begärdes samråd med Valmyndigheten gällande kommunal folkomröstning enligt 2 § lagen om kommunala folkomröstningar (1994:692). I samrådsbegäran föreslogs att en folkomröstning ska genomföras den 9 juni 2024 i Uppsala kommun och kommunfullmäktiges beslutsprotokoll bifogades begäran. Valmyndigheten hade ingenting att invända mot det föreslagna datumet.

Valnämnden ansvarar enligt lag för kommunala folkomröstningars genomförande. Att genomföra folkomröstningen i samband med Europaparlamentsvalet bedömdes innebära en ökad kostnad om 600 000 kronor. Genom samordningen med Europaparlamentsvalet blev kostnaden inte lika betydande som den skulle blivit om folkomröstningen hade hållits separat. Informationsinsatser, framställning av valmaterial kopplat till folkomröstningen samt personal och lokaler som behövdes för

röstsammanräkningen innebar kostnader utöver de som allmänna val medför. Omkring 200 000 kronor av den sammanlagda kostnaden om 600 000 kronor beräknades behövas för extra kommunikationsinsatser i folkomröstningen.

8.1.2 Beskrivning av arbetssätt

Erfarenheter från andra kommuner som genomfört folkomröstningar var en viktig del i förberedelserna.

Inför beslut i valnämnden diskuterades tillgänglighet och utformning av röstsedlar med Funktionsrätt Uppsala kommun. Förslaget med en röstsedel per svarsalternativ (ja, nej, och blank röstsedel) ansågs vara bättre än att svarsalternativen skulle framgå på samma röstsedel och väljaren skulle fått välja genom att markera med ett kryss.

Att ha en röstsedel per svarsalternativ ansågs även underlätta vid rösträkningen.

8.1.3 Vad gick bra?

Effektiva arbetsprocesser gjorde att ett genomarbetat underlag kunde tas fram för beslut i de olika instanserna.

Antalet röstsedlar var 400 000 röstsedlar per svarsalternativ. Att antalet sattes relativt högt hängde ihop med att brist på röstsedlar kunde ha äventyrat valets genomförande. Avvägandet kring antalet röstsedlar var bra ur flera aspekter. Vid genomförandet visade det sig att alla partier i någon mån önskade röstsedlar som en del av sina kampanjarbeten vilket kunde tillgodoses. Det uppstod inte heller vid något tillfälle brist på röstsedlar.

8.1.4 Utmaningar i genomförandet

I det stora hela fungerade processen med beslut i valnämnd, kommunstyrelse och kommunfullmäktige väl.

8.1.5 Vad ska vi tänka på till nästa gång?

Arbetet med att ta fram nödvändiga beslut inför folkomröstningen fungerade väl. Vidare får anses att de beslut som fattades och som sedan blev vägledande för genomförandet på det stora hela var väl genomarbetade. Besluten gav en tydlig inriktning för arbetet med folkomröstningen, samtidigt som de lämnade visst handlingsutrymme i detaljfrågor, såsom röstsedlarnas layout,

9 Röstkort till väljare som enbart har rösträtt i folkomröstning

9.1.1 Uppdraget

De som bodde i Uppsala kommun och hade rösträtt i både EU-valet och folkomröstningen fick sitt röstkort från Valmyndigheten. Drygt 14 000 invånare i kommunen hade bara rösträtt i folkomröstningen och fick sitt röstkort från Uppsala kommun.

9.1.2 Beskrivning av arbetssätt

En tidig dialog ägde rum med Valmyndigheten och valkansliet fick deras mallar för röstkort och deras instruktioner till tryckeriet kring hur man trycker röstkort med många unika uppgifter på varje röstkort. Dialogen påbörjades i slutet av 2023 med både Valmyndigheten och kommunens tryckeri.

Valkansliet fick adresserna till de röstberättigade av Valmyndighet inför utskicket. Tidplanen var pressad för att hinna få ut röstkorten i tid. Adresserna från Valmyndigheten levererades 14 maj (8 dagar innan förtidsröstningen började). Valmyndigheten skickade tydliga instruktioner till valkansliet och ansvariga på tryckeriet.

Utskrift av dubblettröstkort kunde ske från valdatasystemet Valid för de väljare som hade rösträtt i både Europaparlamentsvalet och folkomröstningen. Det var dock inte möjligt att skriva ut dubblettröstkort ur Valid, för de väljare som enbart hade rösträtt i den kommunala folkomröstningen. Detta löstes genom att använda en pappersblankett som länsstyrelsen tagit fram.

9.1.3 Vad gick bra?

Valmyndigheten var generös med mallar och bra instruktioner. Valkansliet påbörjade processen med att ta fram röstkort tidigt vilket gav utrymme att hantera frågetecken med god marginal.

9.1.4 Utmaningar i genomförandet

Då det var första gången som detta skulle hanteras skulle ny kunskap byggas upp parallellt med framtagande av nya rutiner och instruktioner.

9.1.5 Förbättringar och medskick

Det behöver vara väldigt tydligt vem som är ansvarig för vad i processen så att inget riskerar att falla mellan stolarna. En bra dialog behöver tidigt byggas upp mellan valkansli, Valmyndigheten, kommunens tryckeri och PostNord.

10 Valmaterial

10.1.1 Uppdraget

Inför genomförandet av folkomröstningen gjordes en översyn kring vilket material som behövdes. Dels tittade kansliet på behovet av ökade volymer av materialet till ordinarie val, dels undersöktes om det fanns behov av nytt material kopplat till folkomröstningen.

10.1.2 Beskrivning av arbetssätt

En hel del av materialet för Europaparlamentsvalet kunde användas även till folkomröstningen. Förtidsröstningskuvert, valkuvert, valsedelställ och tillhörande avskärmningar samt valskärmar kunde användas till bägge valen.

I röstlängden från Valmyndigheten finns en kolumn för folkomröstning som kunde användas.

Valkansliet fokuserade på att röstsedlarna skulle vara blå för att koppla ihop röstsedlarna med valurnan och valkassen. Blått bedömdes ha större kontrast än gult jämfört med de vita valsedlarna till Europaparlamentsvalet.

Valkansliet började skissa på röstsedlarnas formgivning i november 2023 utifrån valnämndens och kommunfullmäktiges beslut och tog fram ett provtryck i januari 2024. Röstsedlarna skickades till tryck i slutet av februari.

I den löpande dialogen inför valet tillfrågades partiernas valansvariga om hur många röstsedlar de ville ha i sitt kampanjarbete inför att röstsedlarna skickades till tryck. Inga korrigeringar gjordes i upplagan då den redan från början var väl tilltagen, utifrån ett robust valgenomförande.

Valkansliet valde att använda samma väljarförteckningar och dagrapporter till folkomröstningen som till Europaparlamentsvalet. Valkansliet använde även samma protokoll under valdagen eftersom det ansågs svårt att skilja på händelser kopplat till Europaparlamentsvalet och folkomröstningen.

Omslagen till rösträkningen från Valmyndigheten har förtryckt text om valsedlar och partier, därför valdes genomskinliga säkerhetspåsar med tillhörande innehållsblankett till folkomröstningens rösträkning i vallokalerna.

Material som togs fram lokalt utöver omslag och vissa röstkort var en resultatbilaga för folkomröstningen, utbildningsmaterial och instruktioner för röstmottagare och rösträknare.

10.1.3 Vad gick bra?

Det fungerade bra att använda Valmyndighetens material där det var möjligt. Att färgerna på röstsedlar, urna och valkassa överensstämde blev tydligt för röstmottagarna. Ett alternativ per röstsedel underlättade bedömningar vid rösträkningen eftersom räknarna inte behövde ta ställning till och bedöma kryss.

10.1.4 Utmaningar i genomförandet

Det tog tid att reda ut vad som kunde beställas från Valmyndigheten och till vilken kostnad. Det var också initialt svårt att få besked om vad som skulle finnas i röstlängden och i valdatasystemet Valid gällande dubblettröstkort.

10.1.5 Förbättringar och medskick

Tydligare instruktioner och visning av särskilt material för folkomröstningen på utbildningarna hade kunnat underlätta för röstmottagarna.

11 Kommunikation

11.1.1 Uppdraget

Kommunikationsuppdraget kopplat till folkomröstningen var uppdelat i fyra delar:

- kommunikation om beslutet att det blir en folkomröstning

- valteknisk kommunikation (ta fram röstsedlar, röstkort, information om vem som får rösta och hur man röstar)
- framtagande av kunskapsunderlag till folkomröstningen
- spridning av resultatet i folkomröstningen.

Det var i första hand politikens ansvar att kommunicera kring folkomröstningens innehåll. Politiken var i första hand talesperson för alla medieförfrågningar. Stadsbyggnadsförvaltningen tog en del frågor om översiktsplanen och andra relaterade frågor. Valkansliet tog frågor om valtekniska detaljer och kostnader.

11.1.2 Beskrivning av arbetsätt

Basinformationen på uppsala.se och i en FAQ (frågor och svar) till Kontaktcenter togs fram tidigt. Det blev en bra grund att stå på i alla kommande kommunikationsinsatser. Underlaget kompletterades under hela genomförandet i samband med att nya frågor dök upp.

Kommunstyrelsen fastställde kunskapsunderlagets innehåll vid sitt sammanträde den 6 mars 2024, § 45, KSN-2024-00659.

Stadsbiblioteket hjälpte till att distribuera kunskapsunderlaget på svenska, engelska och lättläst till alla kommunens bibliotek och biblioteksbussar.

Kostnader och arbetsätt: Strävan var att vara effektiva och samordna folkomröstningen med andra kommunikationsinsatser kopplat till EU-valet. De kostnader som uppstod specifikt för folkomröstningen var tryck och utskick av extra röstkort samt tryck av röstsedlar. Utöver det belastar också halva kostnaden för det direktutskick som gjordes till hushållen folkomröstningens budget. Mycket av det informationsmaterial, exempelvis utbildningsmaterial och annonser som togs fram inför EU-valet innehöll också information om folkomröstningen, men dessa kostnader särredovisas inte.

11.1.3 Vad gick bra?

Folkomröstningens webbsidor rankade bra på Google och under valhelgen hade folkomröstningens webbsida på svenska fler besök än både startsidan och sök jobb på uppsala.se. Besökarna har stannat i mer än en minut på sidorna i genomsnitt vilket tyder på att informationen också har blivit läst.

Så här såg webbstatistiken ut:

6 mars–9 juni:

- 25 238 unika besök (svenska)
- 3 324 unika besök (lättläst svenska)
- 593 unika besök (engelska)

15 maj–9 juni (från när postutskicket landade i brevlådorna fram till valdagen):

- 22 987 unika besök (svenska)
- 3 218 unika besök (lättläst svenska)
- 533 unika besök (engelska)

10 juni–30 juni (från när resultatet publicerades)

- 3 565 unika besök (svenska sidan där resultatet presenterades)
- 3 302 unika besök (nyheten med preliminära resultatet)

- 192 unika besök (nyheten med slutresultatet)
- 1 114 visningar av kartan som redovisar resultat per valdistrikt

Många invånare som läste kunskapsunderlaget återkopplade att det var tydligt, begripligt och behjälpligt. Det kunde ses i bland annat intervjuer med lokalmedierna.

Det mediala intresset var stort och generellt gick det bra att sköta mediaförfrågningarna utifrån tidigt tydligt uttalade talespersoner.

En engelsk översättning av kunskapsunderlaget togs fram och även en lättläst version.

Sociala medie-kampanjerna som fokuserade på att öka förtidsröstningen i både EU-vallet och folkomröstningen fick stort genomslag.

11.1.4 Utmaningar i genomförandet

De frågor, synpunkter, insändare, kommentarer i sociala medier och återkoppling från röstmottagare som på något sätt var negativa i förhållande till kommunikationen kring EU-vallet och folkomröstningen handlade nästan uteslutande om folkomröstningen och själva frågans begriplighet och nödvändighet. Folkomröstningen skapade även oro hos röstmottagarna som fick hantera kritik och synpunkter från allmänheten rörande folkomröstningen.

11.1.5 Förbättringar och medskick

Det är svårt och tidskrävande att beskriva komplexa samhällsfrågor på ett enkelt sätt för alla målgrupper.

Det är viktigt att ha tydliga gränsdragningar gentemot politiken om kommunikationsansvaret kring folkomröstningar.

Det är svårt att översätta politiskt beslutade underlag till andra språk och säkerställa att politiskt viktiga betoningar inte försvinner i översättningen. Om det skulle bli aktuellt att genomföra en ny folkomröstning kan det vara bra att ta med beslut kring översättningar och tillgänglighetsanpassningar i själva beslutet om att genomföra en folkomröstning.

Trots postutskick till alla hushåll, bred spridning i sociala medie-kampanjer (som lyfte EU-val och folkomröstning samlat), information på röstkort, bred medial bevakning samt partiernas eget kampanjarbete nådde inte informationen om folkomröstningen ut till alla. Det visar att det är svårt för kommunen att nå ut brett till alla invånare.

För att effektivisera slogs information om EU-val och folkomröstning ihop i de flesta kanaler och budskap. Det kan ha bidragit till att budskap om folkomröstning inte kom fram lika tydligt.

12 Utbildning

12.1.1 Uppdraget

Merparten av utbildningen för folkomröstningen ägde rum tillsammans med ordinarie utbildningsinsatser. Det utbildningsmaterial som valmyndigheten tagit fram anpassades och kompletterades med lokala rutiner för Uppsala kommun. För

folkomröstningens räkning handlade detta om instruktioner för preliminär räkning i vallokal, samt bedömning av röstsedlar.

Utöver detta behövdes kompletterande utbildningsmaterial tas fram för uppsamlingsräkningen och ett särskilt utbildningsmaterial togs fram för folkomröstningens sluträkning.

12.1.2 Beskrivning av arbetssätt

Arbetet med utbildning och utbildningsmaterial för folkomröstningen skedde integrerat med processerna för utbildning i EU-valet.

12.1.3 Vad gick bra?

Utbildningsmaterialet fungerade väl.

12.1.4 Utmaningar i genomförandet

Sluträkning och räkning av röstsedlar var ett helt nytt moment för alla som jobbade i valet. Nya rutiner fick tas fram för sluträkning och bedömning av röstsedlar.

13 Genomförandet

13.1.1 Uppdraget

För att möjliggöra folkomröstningen tillsammans med Europaparlamentsvalet krävdes extra material och utökad utbildning av röstmottagare vilket kommenteras i respektive kapitel. I detta kapitel beskrivs följande extra planering som folkomröstningen medförde:

- Röstmottagning på röstmottagningsställen
- Distribuering av röstsedlar till partier
- Röstmottagarnas rapportering av preliminärt resultat från vallokaler
- Nattmottagningen
- Uppsamlingsräkningen

13.1.2 Beskrivning av arbetssätt

Röstmottagning och rösträkning på röstmottagningsställen

Att rösta i folkomröstningen följde samma processer som i EU-valet. Folkomröstningen medförde utläggning av röstsedlar för folkomröstningen. Det fanns också skisser för ordning i valsedelstall där röstsedlarna i folkomröstningen hade en egen lodrät rad i valsedelställen. Ingen särskild information om folkomröstningen fanns på röstningsställena, vilket var ett avvägande baserat på att väljaren ska hålla sig informerad om alternativen man kan rösta på innan man kommer till vallokalen.

Vid en lokal folkomröstning avgör kommunen hur distribution av röstsedlar ska ske utanför kommungränserna. Uppsala kommun valde att bara distribuera röstsedlar inom kommunen, eftersom folkomröstningen ansågs vara en lokal angelägenhet. Den

som önskade förtidsrösta från andra platser än Uppsala kommun fick själv se till att få tag på röstsedlar. Väljare som hörde av sig kunde få röstsedlar via Kontaktcenter från slutet av april. Beslutet grundades i att det bedömdes för resurskrävande att också hantera distribuering av röstsedlar utanför kommunens gränser.

Rösträkning av röstsedlar på valkvällen följde i stort sett samma rutiner som för EU-valet, dock med egen resultatbilaga att fylla i och inrapportering av resultat via sms till valkansliet.

Distribuering av röstsedlar till partier

Alla partier i Uppsala fick en inbjudan till ett forum som hölls regelbundet, där information kring valets genomförande som rörde partierna förmedlades. Detta omfattade frågor som tillstånd för valstugor och affischering, regler för propaganda, ordningsfrågor och liknande. I samband med dessa möten samlades beställningar in från partierna på antal röstsedlar att ha i valstugorna och i kampanjsyfte. Samtliga partier i kommunfullmäktige beställde önskat antal röstsedlar, som distribuerades ut via Kontaktcenter i stadshuset från sista veckan i april.

Parti	JÄ	NEJ	BLANK
Socialdemokraterna	500	500	500
Moderaterna	200	200	38 000
Vänsterpartiet	200	200	200
Sverigedemokraterna	0	0	2 000
Centerpartiet	200	200	1 000
Kristdemokraterna	100	100	1 000
Liberalerna	100	100	1 000
Miljöpartiet	200	200	200
Utvecklingspartiet Demokraterna	1 000	0	0
Summa	2 500	1 500	43 900
Totalsumma:	47 900		

Tabell 4. Beställning av röstsedlar från partierna.

Nattmottagning, inrapportering och uppsamlingsräkning

Folkomröstningens preliminära resultat rapporterades in via sms av valdistrikten till valkansliet. Resultaten per distrikt fördes succesivt in i en Excel-fil av valkansliet under kvällen/natten för att kunna sammanställa ett preliminärt valresultat.

Uppsamlingsräkningen innehöll även den några extra moment, då det under denna även skulle räknas och fyllas i resultat för folkomröstningen.

13.1.3 Vad gick bra?

Röstmottagning och rösträkning på röstmottagningsställen

Förfarandet för röstmottagarna försvårades inte avsevärt annat än att det var fler röster att räkna i vallokalerna samt att väljare ibland lade både röstsedel och valsedel i samma valkuvert.

Nattmottagning, inrapportering och uppsamlingsräkning

Inrapporteringen av folkomröstningen resultat via sms gick bra och valnämnden fick resultat från samtliga valdistrikt innan nattmottagningen stängdes.

Sorteringen av valkassar på rullvagnar under nattmottagningen underlättade att komma åt kassarna. Hade lokalen behövt utrymmas hade vi enkelt kunna föra ut kassarna.

13.1.4 Utmaningar i genomförandet

Röstmottagning och rösträkning på röstmottagningsställen

Röstmottagarna fick ofta frågan om vad folkomröstningen gällde. Då de inte fick tolka frågan åt väljare, kunde de enbart referera till partierna eller det kunskapsunderlag som togs fram innan valet. Detta skapade en frustration hos vissa väljare samt att många stod och läste frågan på röstsedlarna bakom valsedelstället.

Vissa grupper hade nåtts av informationen om folkomröstningen i lägre grad än andra. Flera röstmottagarnas gjorde iakttagelser om att socioekonomiska faktorer verkade spela stor roll i kännedomen om folkomröstningen ägde rum. Exempel på detta var äldre väljare som saknade tillgång till internet och papperstidning och som vid besök i förtidsröstningen blev mycket ledsna/besvikna över att man inte nåtts av informationen om att det pågick en folkomröstning.

Väljare som saknade medborgarskap och bara hade rösträtt i folkomröstningen, hade fått ett röstkort utskickat av kommunen. Flera av dessa hade uppfattat att rösträtten gällde för EU-valet och helt missat att den gällde en kommunal folkomröstning. Där föll det på röstmottagarna om att informera kring missförståndet.

Sammantaget kan sägas att detta bidrog till ett demokratiskt underskott i vissa grupper, samt till en tidvis besvärlig arbetsmiljö för röstmottagarna i förtidsröstningen.

Nattmottagning och inrapportering och uppsamlingsräkning

Folkomröstningen innebar att fler personalresurser behövdes för inrapportering av resultat, mottagning av valkassar och besvarande av frågor från nattmottagare och röstmottagare.

14 Insamling av preliminärt resultat

14.1.1 Uppdraget

I de allmänna valen räknar röstmottagarna de avlagda rösterna i respektive valdistrikt när vallokalen har stängt och rapporterar sedan valresultaten till Valmyndigheten. För att få ett preliminärt resultat i folkomröstningen som kunde presenteras av valnämnden dagen efter valdagen behövde valnämnden genom valkansliet samla in resultatet från respektive valdistrikt.

14.1.2 Beskrivning av arbetssätt

En lösning för att få in alla valdistrikts preliminära resultat under valkvällen arbetades fram av valkansliet. Valresultatet i valet till Europaparlamentet

rapporterades in digitalt alternativt ringdes in till Valmyndigheten, enligt Valmyndighetens instruktioner.

För folkomröstningen arbetade valkansliet fram ett tillvägagångssätt där valdistrikten skickade in resultatet till valkansliet via sms. Vid ankomsten till nattmottagningen ställde valkansliet en kontrollfråga om valdistriktet hade rapporterat in resultat i både valet till Europaparlamentet och folkomröstningen.

Resultaten fördes löpande in i en Excelfil av två personer på valkansliet för att ha ett sammanställt resultat när nattmottagningen var avslutad.

14.1.3 Vad gick bra?

Att sms:a in resultatet var ett förhållandevis enkelt sätt att samla in resultaten utan att tilldela särskilt mycket extraresurser, vilket hade krävts om resultatet skulle ha ringts in.

Alla distrikt hade rapporterat innan de kom till nattmottagningen, vilket underlättade sammanställningen och tyder på att det var ett lätt sätt att rapportera resultatet på.

14.1.4 Utmaningar i genomförandet

Den särskilda rapporteringen och sammanställningen av resultatet för folkomröstningen behövde göras under tidspress och krävde därför att extra resurser avsattes för detta under nattmottagningen.

15 Sluträkning och fastställande av resultat

15.1.1 Uppdraget

Planering av sluträkningen bestod av att

- boka lokaler
- skapa materiallistor
- bemanna rösträknare, valkansliets personal och valnämndens representanter
- skapa dokument för att registrera resultat
- beställa leverans och upphämtning av material
- skapa arbetsdokument för rösträkning samt registrering av resultat
- ta fram instruktioner för rösträkning samt paketering av röster.

15.1.2 Beskrivning av arbetssätt

Sluträkningen bemannades genom sex grupper om fyra rösträknare i varje grupp. Därutöver bemannades tre kontrollgrupper som granskade, registrerade och fattade det slutliga beslutet om resultatet i varje distrikt.

Instruktioner för rösträkning och arkivering togs fram i samråd med länsstyrelsen.

Planering inför presentationen av det slutgiltiga resultatet på kommunens hemsida genomfördes i samråd med bland annat kommunens analysenhet.

Valnämnden sammanträdde den 11 juni klockan 08.00 för att formellt starta sluträkningen av samtliga röster. Sammanträdet ajournerades under själva sluträkningen och granskningen. Vid sluträkningen och granskningen deltog hela tiden två ledamöter från valnämnden.

När granskningen och räkningen av rösterna var klar återupptogs sammanträdet den 14 juni, kl. 10.00 och valnämnden fastställde valresultatet av den kommunala folkomröstningen, § 49. Valnämndens beslut anmäldes till kommunfullmäktige som behandlade anmälningsärendet vid sitt sammanträde den 17 juni 2024, § 142.

15.1.3 Vad gick bra?

Rösträkningen gick betydligt fortare än väntat och alla valdistrikt var färdigräknade under den första dagen. Den andra dagen räknades uppsamlingsdistriktet och kontrollgrupperna granskade och registrerade de valdistrikt som var kvar.

15.1.4 Utmaningar i genomförandet

De tre kontrollgruppernas arbete med granskning och slutgiltigt beslut om resultatet för varje distrikt tog längre tid än beräknat, vilket skapade kö i perioder till kontrollgrupperna. För att få likadana bedömningar vid granskning av ogiltiga röstsedlar hade det i förväg tagits fram gemensamma bedömningsmallar, men dessa hade kunnat vara ännu mer utförliga och genomarbetade för att göra arbetet mer effektivt i kontrollgrupperna.

16 Publicering av resultat

16.1.1 Uppdraget

Valnämnden beslutade att presentera det preliminära valresultatet och valdeltagandet på kommunövergripande nivå klockan 10.00 den 10 juni (förmiddagen efter valnatten). Det presenterades på en pressträff som valnämndens ordförande höll och publicerades på uppsala.se på folkomröstningens sida och som nyhet. Det skickades också ett pressmeddelande.

Därefter beslutade valnämnden att publicera slutresultatet och valdeltagandet fördelat per valdistrikt efter att valnämnden fastställt valresultatet. Detta publicerades på uppsala.se på folkomröstningens sida och som en nyhet. Det skickades också ett pressmeddelande. Valresultatet publicerades dels som ett Exceldokument dels i form av en GIS-karta som visualiserade resultat och valdeltagande per valdistrikt.

16.1.2 Vad gick bra?

Samarbetet mellan de olika funktionerna på kommunledningskontoret gick bra. Presentationen av slutresultatet blev snygg och överskådlig.

Intresset från media var stort. Alla lokalmedier deltog på pressträffen då det preliminära resultatet presenterades. God dialog med journalisterna innan bidrog till rätt förväntningar. Vid själva pressträffen deltog valnämndens ordförande och vice ordförande samt valkansliets chef.

16.1.3 Utmaningar i genomförandet

Mer resurskrävande än vad kansliet inledningsvis trodde. Det är många avvägningar kopplat till data och hur den presenteras, särskilt när det ska göras för första gången.

16.1.4 Förbättringar och medskick

Valkansliet påbörjade arbetet i god och nu finns en bra grund att stå på om det skulle bli aktuellt med en folkomröstning igen. En tydlig ansvarsfördelningen är bra att utforma tidigt.

17 Informationshantering

17.1.1 Uppdraget

För att skapa god ordning på folkomröstningens allmänna handlingar och hantera dessa korrekt behövdes en översyn göras av vilka handlingar som kunde upprättas under en folkomröstning.

Det behövde även finnas en plan för hur handlingarna skulle förvaras för att leva upp till de krav som ställs i gällande lagstiftning.

17.1.2 Beskrivning av arbetssätt

Under våren 2023 påbörjades en revidering av valnämndens informationshanteringsplan med hänsyn till en eventuell folkomröstning. Valnämnden fattade beslut om en reviderad informationshanteringsplan i januari 2024.

Under planeringen av folkomröstningen utreddes hanteringen av röstsedlar från nattmottagningen till sluträkningen och hur röstsedlar och annat material skulle förvaras. I arbetet genomfördes erfarenhetsutbyte med Valmyndigheten, andra kommuner och Länsstyrelsen i Uppsala län.

17.1.3 Vad gick bra?

Revideringen av informationshanteringsplanen gav valkansliet stöd i hur folkomröstningens handlingar skulle hanteras. En process togs fram för att få en säker hantering av röstsedlarna.

18 Kostnader

18.1.1 Uppdraget

I samband med att kommunfullmäktige beslutade om att genomföra en folkomröstning fastställdes en budget motsvarande 600 tkr för genomförandet vilken tilldelades Valnämnden.

18.1.2 Beskrivning av arbetssätt

Målet har varit att hålla kostnaderna nere för folkomröstningen utan att på något vis tumma på kvaliteten i genomförandet.

Särskilda kostnader som direkt kan härledas till folkomröstningen listas nedan. I möjligaste mån har, som nämnts tidigare, kostnaderna för folkomröstningen hållits nere och arbetet har i de allra flesta fall hanterats samtidigt som arbetet med att genomföra EU-valet.

I uppställningen nedan har halva kostnader för det oadresserade utskick som gjordes till hushållen fördelats till folkomröstningen.

Utöver det som listas har merkostnader utöver EU-valets genomförande funnits främst i form av extra arbetstid i olika moment. Såväl valkansliet som stödjande funktioner, främst kommunikation och analys har lagt arbetstid på folkomröstningen.

Arbetstid har krävts för:

- för att hantera frågor och synpunkter från allmänheten kring folkomröstningen.
- för att utbilda, skapa rutiner och hantera frågor kring praktiskt genomförande före och under genomförande, vad gäller kansliets och röstmottagarnas arbete.
- för att ta fram behov kring material, beställa och packa och hantera material.
- för att ta fram kunskapsunderlaget, översätta detta till engelska och lätt svenska.
- för att ta fram röstsedlar och röstkort.
- för att redovisa preliminärt resultat och slutresultat för valkansli och nämnd, kommunikationsavdelningen, samt analysavdelningen och gis-ingenjör.
- för att utvärdera och dokumentera erfarenheter.

Inledningsvis fanns också en oklarhet kring om kostnader skulle tillkomma för extramaterial som behövde beställas från Valmyndigheten, men inga sådana kostnader har fakturerats från Valmyndigheten.

Kostnader för folkomröstningen som kan särredovisas:

Röstsedlar

Tryck röstsedlar: 150 000 kronor

Beställning av omslag för röstsedlar: 5 000 kr

Extra valsedelsställ: 25 000 kr

Röstkort

Tryck av röstkort: 86 000 kronor

Porto för utskick av röstkort: 77 000 kronor

Information

Porto: 170 000 kr

Tryck: Utskick rösta i valet ODR 30 000 kr

Sluträkning

Kostnader för sluträkning

Lokal: 25 000 kr

Fika: 4 000 kr

Arvoden: 34 000 kr

Väktare, fördelad kostnad 35 000 kr

Totalt: 641 000 kr

18.1.3 Vad gick bra?

Generellt sett landade kostnaderna för samtliga moment som var särskilda för folkomröstningen lägre än beräknat.

18.1.4 Utmaningar i genomförandet

Det var svårt att på förhand säga vad kostnaden skulle landa på för genomförandet av folkomröstningen. Då en hel del kostnader, främst i form av arbetstid, för genomförandet ligger tillsammans med kostnader för EU-valets genomförande är det också svårt att skatta de egentliga kostnaderna för genomförandet av folkomröstningen.

Styrelsemöte
i Svenska Kommun Försäkrings AB

2024-12-20 via Teams

2024-12-20

Sid 1 (7)

11 bilagor

PROTOKOLL

Närvarande

Fredrik Ahlstedt	ordförande
Johan Nikula	vice ordförande
Karl-Ove Andersson	ledamot
Anders Lundkvist	ledamot
Hans Lindberg	ledamot
Per-Åke Fredriksson	ledamot
Håkan Gunnarsson	ledamot
Linda Ekström	ledamot
Peter Engström	ledamot
Olaf Løberg	ledamot
Peter Eriksson	ledamot, §§ 1–9 samt 12–13
Erik Pelling	ersättare
Mikael Sveglund	ersättare
Tore Neverdal	ersättare
Pekka Seitola	ersättare
Lars Backteman	ersättare

Frånvarande

Övriga deltagare

Lina Haglund	VD, Svenska Kommun Försäkrings AB
Ulrika Skoglund	Ekonomiansvarig, Svenska Kommun Försäkrings AB
Roger Nyman	Compliance officer, Svenska Kommun Försäkrings AB
Ewa Söderberg	Chef Risk Management, Svenska Kommun Försäkrings AB, § 10
Ulrica Kjellman	Systemansvarig, Svenska Kommun Försäkrings AB
Örjan Mårtensson	Moneo, § 13

SVENSKA KOMMUN FÖRSÄKRINGS AB

Svenska Kommun Försäkrings AB, Drottninggatan 35, 803 11 Gävle

Tfn 026-17 80 60 (vx) E-post info@skfab.se

www.skfab.se

§ 1 Mötets öppnande, godkännande av dagordning samt val av justeringsperson och sekreterare

Mötet öppnas av styrelsens ordförande Fredrik Ahlstedt som hälsar de närvarande välkomna.

Styrelsen beslutar att godkänna den föreslagna dagordningen.

För att jämte ordförande justera dagens protokoll utses Anders Lundkvist. Roger Nyman utses att upprätta protokollet.

§ 2 Föregående styrelseprotokoll

Ordförande går igenom föregående styrelseprotokoll från 2024-10-11, **bilaga 1**.

Styrelsen beslutar att lägga det justerade protokollet till handlingarna.

§ 3 Logg över punkter för vidare åtgärd utefter tidigare styrelsemöten

Ordförande presenterar logg över punkter för vidare åtgärd utefter tidigare styrelsemöten:

- Nedan §§ 4–7

Avrapportering och muntlig information

§ 4 Anmälan om potentiella intressekonflikter

Jäv anmäls vid beslutstagande i § 15, ORSA-rapport 2024, från Karl-Ove Andersson i roll som funktionsansvarig för bolagets riskhantering.

§ 5 Granskningsåtgärder 2024

VD Lina Haglund redovisar status i granskningar 2024 där fem rekommendationer inkommit från internrevisionsfunktionen avseende bolagets styrning av IT samt informationssäkerhet, **se § 13**.

§ 6 Kommunförsäkringsföreningen

VD informerar om status i Kommunförsäkringsföreningens arbete där ett möte har genomförts med SKR angående försäkringscaptive och försäkringsupplägg till nytta för både kommuner och regioner (samtliga regioner är i dag försäkrade i Löf). KFF har även gjort ett första avtryck som remissinstans gällande svar

på utskickat lagförslag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn.

§ 7 Fit & Proper till Finansinspektionen

Compliance officer Roger Nyman informerar om den redovisning av styrelsens övning i Fit & Proper 2024 som lämnats in till Finansinspektionen, **bilaga 2**.

§ 8 Styrelseenkät 2024

Compliance officer presenterar styrelseenkäten för 2024 som innehåller identiska frågor som de fem senaste åren för att uppnå kontinuitet i svarsjämförelser samt tydliggöra svarstrender med eventuella förbättringsområden. Enkäten skickas ut till styrelsen den 7 januari och ska vara besvarad och inlämnad senast den 17 januari varefter resultatet presenteras på styrelsemötet den 14 februari.

§ 9 Beställarrapporter 2024

Compliance officer informerar om att beställarrapporter för 2024 ska vara inlämnade senast den 29 januari. Beställaransvar följer av Solvens II-regelverket där styrelsen fastställer beställaransvarig person för varje nyckelfunktion utefter nödvändig områdeskunskap. De fyra centrala nyckelfunktionerna är obligatoriska där beställaransvariga även lämplighetsprövas av Finansinspektionen, medan övriga nyckelfunktioner är definierade av styrelsen och har uppdragits externa parter på grund av komplexitet och kompetenskrav ställt mot rimlighet i bolagets ekonomi och organisation.

§ 10 RM-modul i INSMAN

Chef Risk Management Ewa Söderberg förevisar hur modulen för Risk Management implementerats i affärssystemet INSMAN med tillhörande förtjänster. Fördelarna utgörs av att modulen på sikt medför ett minskat resurskrav, att all data gällande försäkringsobjekten samlas på samma ställe, en förbättrad säkerhet, transparenta direktuppdateringar för behöriga användare, långsiktig besiktningsplanering, automatisering av besiktningsverksamheten samt bättre möjligheter till statistisk uppföljning med en samlad historik. Styrelsen ser RM-modulens implementering i INSMAN som positiv.

§ 11 CRM-modul i INSMAN

Systemansvarig Ulrica Kjellman presenterar modulen CRM (Customer Relationship Management) vilken nu är installerad med funktion som bolagets kundportal i INSMAN. Modulen är uppdelad per delägarkommun och majoritetsägda bolag, med samlade uppgifter om försäkring, skador och RM-projekt samt med utrymme för anteckningar och dokument. Styrelsen ser CRM-modulen som värdefull och ställer frågan

om den även hanterar korrespondens/mejl direkt i systemet. Systemansvarig menar att kopplingen inte finns i dagsläget, men att den kommer att undersökas som en möjlig vidareutveckling.

Ärenden för beslut

§ 12 Verkställande direktörens rapporter

Styrelsen beslutar:

- **att** godkänna VD-rapport avseende 30 november 2024, **bilagor 3–5** samt
- **att** fastställa återförsäkringspanel 2025 utefter presenterat.

Ärende och beslutsunderlag

VD samt ekonomiansvarig Ulrika Skoglund presenterar det **ekonomiska resultatet för bolaget per 2024-11-30**.

Under **aktuellt** redovisas årets förnyelse som fungerat enligt plan, möte och diskussioner med en specifik kommun som visat intresse för SKFAB:s modell gällande captiveförsäkring, status i arbetet med anpassning till DORA-förordningen, ett kommuncaptivegemensamt förberedande AI-arbete med extern part (Atea), ny leverantör av regelefterlevnad från och med den 1 januari 2024 (Wesslau Söderqvist Advokatbyrå), genomförd arbetsmiljöromd utan anmärkning samt status i ersättningsrekrytering av försäkringsansvarig.

Upprättad aktivitetsplan per målområde avseende **verksamhetsplan 2025 kommer att** ges en kvartalsvis uppföljning tillsammans med medarbetarna. Styrelsen följer upp verksamhetsplanen på mötet den 14 februari.

Återförsäkring för 2025 är färdigupphandlad och redovisas kostnadsmässigt per försäkringsprogram i jämförelse med förra året. Återförsäkringspanelen 2025 återges per försäkringsprogram och layer. De förändringar som gjordes inför 2024 i form av högre självrisker och större självbehåll har tagits emot positivt av återförsäkringsmarknaden och bidragit till en totalt sett måttfull kostnadsökning 2025, exkluderat årlig indexering. På fråga från styrelsen betonar VD och försäkringsansvarig en god relation med kontrakterade återförsäkringsföretag där affären är att betrakta som långsiktig från bägge parter, vidare förtroendeskapande, involverande, uppsökande samt att bolaget alltid är transparent avseende försäkringsobjekten. Styrelsen frågar även om kommunikationssätt till kommuner och deras majoritetsägda bolag avseende tidigare års tydligt ökade självrisk/självbehåll/premie som inverkan på måttfulla kostnadsökningar för återförsäkringen 2025, vilket bolaget kommer att beakta.

Ekonomisk rapportering per den 30 november 2024 ger ett sammantaget resultat på 64,0 MSEK före bokslutsdispositioner och skatt, baserat på utfallet i bolagets försäkringsrörelse och kapitalförvaltning. Det tekniska resultatet i försäkringsrörelsen uppgår till -9,8 MSEK medan kapitalförvaltningen redovisar 11,6 MSEK i realiserat resultat samt 62,9 MSEK i orealiserat resultat, med en valutakursdifferans på - 0,8 MSEK. Ekonomiansvarig framhåller att månadsrapporten numera även inkluderar en bilagd

resultaträkning, dels för bolaget dels per delägarkommun, som med fördel kan delas med försäkrings-/säkerhetsansvarig tjänsteman.

Aktuella **nyckeltal** redogörs för i form av täckningsgrad (FTA) 338 %, skadekostnadsprocent 84 (90), driftkostnadsprocent 25 (25), totalkostnadsprocent 109 (115), Value at risk 10,0 % (9,9) samt en solvenskvot som uppgår till 241 % per den 30 september 2024. Totalkostnadsprocenten med större inträffade skador i början av 2024 möts upp av premieintäkter och årsaggregat under det resterande året enligt 1/12-delsprincipen.

Under **status större skador** redovisas aktuella reserver samt genomförda slutbetalningar.

Kapitalförvaltningen per den 30 november presenteras där marknadsvärdet i bolagets kapital- och fondinnehav uppgår till 560,8 MSEK med fördelningen 50,7 procent aktier, 45,0 procent räntor samt 4,2 procent alternativa placeringar. Inga omplaceringar har skett under november. Aktuell och historisk avkastning går igenom med en värdeutveckling under året uppgående till 13,4 procent, motsvarande 71,0 MSEK. Historisk tagen risk presenteras i ett tolv månadersperspektiv.

§ 13 Granskningsrapport internrevisionen Q4 2024 samt granskningsplan 2025

Styrelsen beslutar:

- **att** notera Internrevisionsfunktionens granskning avseende Q4 2024 till protokollet
- **att** uppdra till VD att vidta åtgärder utifrån de rekommendationer som redovisats
- **att** löpande presentera resultatet av dessa åtgärder till styrelsen, samt
- **att** anta internrevisionens granskningsplan för 2025. **Bilagor 6–8.**

Ärende och beslutsunderlag

Örjan Mårtensson, Moneo, presenterar internrevisionsfunktionens granskningsrapport för Q4 2024 gällande bolagets styrning av IT samt informationssäkerhet inom tre områden; uppföljning av kritiska uppdragsavtal, IKT-riskhantering samt beställning av åtkomsträttigheter. Fem rekommendationer har lämnats vilka bedöms utgöra mindre brister inom intern styrning och kontroll med begränsad risk för verksamheten såväl legalt som operativt. Synpunkterna påförs bolagets granskningsmatris där åtgärdsstatus lämnas löpande till styrelsen. Beställansvarig för IT Gävle kommun, ledamot Anders Lundkvist, betonar värdet av att granskningsrapporten bestyrker Gävle kommuns höga kompetens med ett säkerhetstänk i framkant som IT-leverantör till bolaget.

För uppdrag 2025 föreslås en förlängning av IT-granskningen Q4 2024 vad gäller väsentliga och kritiska uppdragsavtal med systematiserade beställarrapporter, proportionerlig utveckling av riktlinje, liksom innehåll i checklista, agenda samt uppföljningsmall. Tillkommer gör obligatorisk granskning av regelefterlevnadsfunktionens- och riskhanteringsfunktionens kvartals- /halvårsvisa rapporter samt uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer. Internrevisionens uppdrag omfattar budgeterade 100 h/år.

§ 14 Beställaransvar 2025

Styrelsen beslutar:

- **att** fastställa beställaransvar för utvärdering av bolagets nyckelfunktioner 2025 enligt föredragning i ärendet.

Ärende och beslutsunderlag

Compliance officer presenterar arbetsutskottets förslag till styrelsen gällande beställaransvar 2025, **bilaga 9**. Beställaransvaret säkerställer att bolagets centrala samt övriga nyckelfunktioner utför de tjänster man åtagit sig i enlighet med ingångna uppdragsavtal samt med efterlevande av relevanta riktlinjer. Utvärderingen av uppdragsavtal bidrar till att verksamheten utövas professionellt och kostnadseffektivt.

§ 15 ORSA-rapport 2024

Styrelsen beslutar:

- **att** godkänna ORSA-rapporten 2024 med dess underlag och bedömningar. Karl-Ove Andersson deltar ej i beslutet.

Ärende och beslutsunderlag

VD samt styrelsens försäkringssakkunnige, tillika funktionsansvarig för riskhantering, Karl-Ove Andersson, sammanfattar bolagets ORSA-rapport 2024. Rapporten har tidigare skickats ut till styrelsen på remiss där inkomna justeringssynpunkter beaktats. Enligt Solvens II-förordningen ska bolaget som minst årligen utföra en egen risk- och solvensbedömning. ORSA är en central process för bolagets och styrelsens analys och utvärdering av olika risker i förhållande till bolagets kapitalisering och ger samtidigt förståelse för hur dessa faktorer påverkar bolagets solvensnivåer. ORSA knyter processmässigt ihop regelverken kring kapitalkrav, företagsstyrning samt rapportering och resulterar i en rapport med såväl kvantitativa som kvalitativa slutsatser. ORSA-rapporten redovisar den egna bedömningen av verksamhetens största risker med påverkan på solvensnivåer under tidsperioden 2024–2027. Bolagets identifierat tre största risker 2024 har genomgått stresstester med solvenspåverkan, där en av riskerna medför behov av delägarkommunernas omgående kapitaltillskott vid ett inträffande. Rapporten har skalats av jämfört med tidigare år beträffande organisations- och verksamhetsbeskrivningar som förändrats relativt lite, till förmån för ett utökat risk- och solvensfokus. Till nästa års ORSA-rapport kommer en materialitetsbedömning av klimatrisker att redovisas utifrån klimatstudie 2025 i dialog med delägarkommunerna.

Styrelsen uppskattar ORSA-rapportens nya koncentration med utökat fokus på största risker och solvenspåverkan. Finansinspektionen tillställs ORSA-rapporten efter styrelsens fastställande och läggs samtidigt ut på bolagets hemsida. **Bilagor 10–11.**

§ 16 Övriga frågor

Inga övriga frågor finns anmälda till dagens möte.

§ 17 Nästa mötesdatum

Ordförande går igenom kommande mötesdatum:

- **14 februari** - Styrelsemöte via Teams kl. 09.00-12.00
- **21 mars** - Styrelsemöte via Teams kl. 09.00-10.00
- **3 april** - Styrelsemöte per capsulam
- **10–11 april** - Strategi- och styrelsemöte i Uppsala kl. 09.00 dag 1–kl. 13.00 dag 2 (årsstämma där ägarrepresentanter och externa aktörer deltar hålls via Teams dag 1 kl. 13.00–14.00)

§ 18 Avslutning av dagens möte

Ordförande tackar styrelse och tjänstemän i bolaget för ett förtjänstfullt arbete under 2024, tillönskar en god jul och ett gott nytt år och avslutar därefter dagens styrelsemöte med ett tack för visat intresse.

Vid protokollet:

Justeras:

Justeras:

Roger Nyman

Fredrik Ahlstedt
Ordförande

Anders Lundkvist
Ledamot